

לקראת שבת מלכתא

פעם מסרתי הרצאה בנתיבות, ובאמצעה קם אחד הנוכחים והחל לצעוק לעברי, שכל הדברים שאני אומר הם שטויות, ועוד כל מיני אמירות לא ראויות. הנוכחים באולם כמעט ורצו 'לקרוע אותו לגזרים', אבל אני אמרתי לו שיבוא לשבת לידי...

הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א, על החזרת השבי שביד היצר

הקושי הגדול ביותר הניצב בפני יהודי, כאשר הוא מגלה כי התורה אמת, הוא חוסר היכולת להשלים עם כך שכל החיים שחי עד כה היו לריק.

הקושי הזה גובר, ככל שהאדם מבוגר יותר. אם הוא בן חמישים, למשל, הרי בהכירו את האמת, הוא מגלה כי איבד את כל השנים שחלפו עד כה. הן נותרו ריקות, ללא תפלין, ללא ציצית, ללא ברכת המזון, ללא שבת וללא לימוד תורה. זהו קושי שאין כמוהו, להגיע להכרה זו, שכל שנותיו עד כה בוזבוזו לריק ולהבל. כיצד יוכל לכבוש ולנצח את היצר, המונע ממנו לשוב לדרך האמת בטענה זו?

אומרת התורה בתחילת הפרשה (כא, י): "כי תצא למלחמה על אויבך ונתנו ה' אלוך בידך ושבת שביו". התורה מדברת כאן על מלחמת היצר, ואומרת: "ושבת שביו".

האם אפשר לקחת את היצר הרע בשבי? מדוע לא אמרה התורה 'ושבת אותו' אלא "ושבת שביו"?

אלא, שאין מציאות כזו לקחת את היצר הרע בשבי, הוא תמיד יישאר בתפקידו כימים ימימה. אבל אפשר ליטול ממנו חזרה את מה שהוא לקח מאתנו בשבי. הוא לקח בשבי ימים ושנים, שבתות וחגים, את מצוות התורה הרבות, כל זה נמצא בשבי אצל היצר הרע. אומר הקב"ה לאדם: אם רצונך להחזיר לעצמך את כל מה שהיצר הרע לקח ממך בשבי, יש ביכולתך לעשות זאת. אם תלחם ביצרך הרע ותיאבק בו, לא רק שאתן בכך את הכוחות לנצחו ולהכריעו, אלא גם את כל מה ששבה ממך - תוכל להשיב לעצמך בחזרה!

יתרה מזו, כאשר יהודי זוכה להכיר את בוראו על ידך - כל מצווה שהוא מקים נזקפת גם לזכותך, וכך אתה משיב לעצמך את השבי ששבה ממך היצר הרע.

אם אדם שבעצמו היה רחוק, זוכה להתעורר ולהתקרב ולקבל עליו עול תורה ומצוות, פונה למכריו מן העבר או ליהודים רחוקים אחרים, ומטעים גם אותם מן הדרך החדשה שהוא הולך בה, ואותם יהודים מתקרבים גם הם בזכותו, ומתחילים לשמור תורה ומצוות - על ידי המצוות שהם מקיימים מתמלא חסרונו האישי, והשנים הבאות עליהם לטובה, שבהן הם חיים כיהודים יראי שמים - משלימות את שנות העבר שלו, הריקנות ממצוות ומעשים טובים.

כמה נשמות שביות בידיו של היצר הרע! אני רואה צעירים, בניו של השי"ת, שהיצר הרע משחק בהם ולוקח בשבי את נשמותיהם. נשמות קדושות. הגיעו כבר כמעט למ"ט שערי טומאה. אבל הם מחפשים את הקב"ה.

הם מגיעים לכאן כמו טיפות של גשמים, ומחפשים את האור בחיים. אחינו בשרנו, הנמצאים בשבי היצר, נשמותיהם זועקות: 'החזירו אותנו! השיבו אותנו למקומות של היהדות, של התורה והמצוות!'. לו היינו שומעים את זעקות הנשמות הללו, מתל-אביב או מעין חרוד, לא היינו יכולים להמשיך בשגרת ימינו...

יש בצפון קיבוץ בשם 'מזרע'. בקיבוץ הזה מגדלים, רחמנא ליצלן, 'דבר אחר'. והנה, אחד מבני הקיבוץ הזה, הגיע אלינו בדרך-לא-דרך לשבת, ולאחר מכן שהה כאן תקופה ושב בתשובה שלימה, אך נותר לגור בקיבוץ, כאדם שומר מצוות.

בתחילה ניסו לומר לו שאין מקומו בקיבוץ, אבל הוא התעקש להמשיך לגור שם. הוא אמר לבני הקיבוץ: "הרי אתם מגדירים עצמכם כ'בני תרבות', אנשים ליברלים, מדוע לא תזמינו לקיבוץ דמות רבנית, ותשמעו את מה שיש ליהדות לומר? ממה אתם מפחדים?". הם השיבו לו שהם אינם מפחדים מכלום, ואין להם כל התנגדות שגוע רב לקיבוץ. התקשר אלי אותו צעיר, וביקש ממני לבוא ולדבר בקיבוץ, ולאחר מכן להשיב על שאלות.

הגעתי לקיבוץ ודברתי שם. אני יכול לומר בפה מלא, כי מהשאלות שלהם שמעתי את זעקת הנשמה היהודית שלהם. עד כדי כך הגיעו הדברים, שהייתה שם קבוצת צעירים, שהסכימו להגיע לשיבה לשמוע עוד על יהדות. מעומק הטומאה של הקיבוץ הזה, המגדל ומפיץ בשר פיגולים, הגיעו אלינו נשמות שביות. האין אנו שומעים את קול זעקת הנשמות?

סעודה על קיום מצות השבת אבדה

מעשה ביהודי שהלך ברחוב לתומו, ולפתע נתקל בשרשרת זהב המונחת עזובה בקרן זווית. הוא נטל את המציאה היקרה, ותלה מודעות 'השבת אבידה' במקומות מרכזיים באזור. חלף חודש, עברו גם חודשיים, אך איש לא פנה אליו וביקש את האבידה. הוא תלה מודעות חדשות, שמא הקודמות כוסו או הוסרו, אך לשווא. החודשים נקפו, ואין קול ואין עונה ואין קשב.

והנה, לאחר כמעט שנה ממציא האבידה, התקשר אלי אדם בלתי מוכר, וסיפר שאיבד שרשרת במקום שציינ במודעה.

המוצא ביקש מהמאבד לתאר את השרשרת שאבדה לו ולתת סימני זיהוי, ואכן, התברר כי מדובר בשרשרת שמצא. "אתה מוזמן לביתי על מנת לקבל את אבדתך", אמר המוצא בשמחה, והם קבעו מועד שבו יסור המאבד לביתו של המוצא.

בהגיע היום המיועד הגיע המאבד, ראה את השרשרת שנמצאה ואישר כי אכן שלו היא. אז ביקש ממנו המוצא להמתין רגע, יצא מביתו, וחזר כעבור זמן קצר, מלווה בשמונה אנשים נוספים, ונושא בידו סלים מלאי כל טוב. הוא ערך את השולחן בזריזות, וביקש מכל

הנוכחים ליטול את ידיהם לסעודת מצווה.

כאשר ישבו סביב השולחן וסעדו את לבם, התעניינו האורחים איזו סעודת מצווה היא זו, האם של סיום מסכת? או אולי רוצה בעל הבית לברך 'הגומל' זוהי סעודת הודיה?

להפתעתם, השיב היהודי כי הסעודה היא לכבוד המצווה שהוא עומד לקיים: מצוות "השב תשיבם". הוא נטל את השרשרת שמצא, אמר בהתרגשות את הפסוק: "ויהי נועם ה' אלקינו עלינו...", והשיב את האבידה לבעליה.

אם כך שמח האדם בהשבת אבידה גשמית, כמה עליו לשמוח אם הוא זוכה להשיב אבידה רוחנית - בן רחוק, לאביו שבשמיים!

מהפכה בקיבוץ המרוחק מדת

מי שמכיר את ההיסטוריה של קיבוץ 'עין חרוד', יודע כי הקיבוץ היה תמיד סמל של עקירת הדת. ה' ירחם.

סיפרתי פעם על הקיבוץ, ולמחרת הגעתי לכותל המערבי. קיימנו שם תפילה, והנה מצטרף אלינו יהודי עם זקן ופאות, ואני שואל אותו: "מאין אתה?", והלה מספר לי שהוא גר בקיבוץ 'עין חרוד', שם הוא גבאי של מניין המתקיים בהנף החמה. הוא מוסיף ומספר, כי הם הקימו שם מאפייה של מצות יד לפסח בהשגחת הבד"ץ. גביר אחד תרם שני מיליון שקל, כדי לספק מצות יד לכל קיבוצי הסביבה, וכל קיבוץ שירצה - יבוא תלמיד חכם ויערוך להם את הסדר. אכן מהפיכה של ממש!

בחסדי שמיים, בשנים האחרונות מורגשת התעוררות גדולה בעם ישראל, ועשרות אלפי אנשים ומשפחות מבקשים לשוב. שאלות כמו: לאן הגענו? להיכן נעלמו החינוך והמורשת שלנו? ומה יהא על ילדינו? - מציקות ליהודים רבים, והם מחפשים מי שיעזור להם להיחלץ ממעבה היער החשוך, ולשוב אל דרך המלך - לתורה, לשבת, לתפילה ולצניעות.

יחד עם השמחה הגדולה שמרגיש כל יהודי שומר תורה ומצוות, לנוכח תנועת התשובה ההולכת וגדלה מול עינינו, אל לנו לשכוח חלילה את אלה שנותרו מאחור, ולחפש דרכים כיצד להשיבם.

הילדים ששבו בעקבות הוריהם

לפני כמה עשרות שנים, היה מעשה במשפחה אחת שבני הזוג היו מורים באילת. הם למדו בבתי ספר חילוניים, ומישהו סיפר להם שמתקיים כינוס במלון בעיר, ומגיעים מרצים המדברים בנושאי יהדות. הם הגיעו להרצאות, התרשמו וקבלו על עצמם עול מלכות שמיים.

הם היו מגיעים אלי לירושלים לשבתות, אבל היו בוכים בכי תמרורים. היו להם שני ילדים, בן ובת. הבן היה כבר בן שש-עשרה, והבת בגיל ארבע-עשרה, ושניהם סרבו לשנות את הדרך והמשיכו בחייהם החילוניים.

אמרת להם שלא יטיפו להם מוסר, אלא ישאירו בבית וירעיפו עליהם אהבה. "וכי מה הילדים אשמים?", אמרת להורים, "הרי זה החינוך שאתם עצמכם נתתם להם!".

"אבל איך עושים תשובה?" שאג הרב שך - "תשמעו ממני! תשמעו עצה מאדם זקן! לאדם זקן יש ניסיון!". היינו בטוחים שהוא הולך להגיד משהו כמו: שכל אחד יקבל על עצמו שמשעה תשע בבוקר עד אחת בצהריים הוא לומד בלי לדבר דברים בטלים... אבל הרב שך הפתיע...

הגה"צ רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל: כיצד להתחזק בימים אלו

"וְלֹא תִהְיֶה צְדָקָה לְפָנַי ד'" (דברים כ"ד, י"ג)

Moshe Shai/FLASH90

רבי מיכל יהודה השיב לו: "האם שמת לב איך אנחנו מברכים ברכת 'אשר יצר' הנה אני נמצא כאן בישיבה ורואה את הבחורים שנוטלים ידיים ביציאתם מהשירותים, ובעודם צועדים בחזרה לכיוון בית המדרש הם ממלמלים את הברכה... וכי ברכת 'אשר יצר' היא 'תפילת הדרך', שאומרים אותה באמצע הדרך? הרי בשעת ברכה אסור לעשות שום פעולה נוספת! אסור לנגב ידיים, גם לא ללכת. מדברים עם המלך!

"כדאי שנקבל על עצמנו" - סיים רבי מיכל יהודה - "לפחות אחת ליום, לעמוד מתחילת הברכה עד סופה, ולומר גם את הברכה הזאת מתוך סידור, במתינות".

הבה נתחיל לעשות משהו!

רבתי!

אי אפשר לבוא ליום הכיפורים עם ידיים ריקות! אי אפשר להגיע לתפילת נעילה, שעת החיתום, בלי שקבלנו על עצמינו קבלה אחת של תשובה. לא בשמים היא! לא מבקשים מאתנו לקבל דברים גדולים! אם נבוא עם 'ברכת המזון מתוך סידור', או 'אשר יצר מתוך סידור', נוכל להגיד: "ריבונו של עולם! התקדמנו במשהו! עשינו משהו 'למען אלוקים חיים'".

המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, היה רגיל לספר שברוסיה היה חוק שכל בעל חייב לפנות את השלג ממדרכה שליד ביתו. מי שלא פינה היה צפוי לקבל קנס כבד. אבל אנשים זלזלו בחוק, לא היה להם

אני רגיל לספר את מה ששמעתי ממרן הרב שך זצ"ל בהיותי אברך צעיר לימים.

היה זה בתאריך כ"ז באלול תשמ"ט, ימים ספורים לפני ראש השנה, וכך הוא אמר:

"הנה קרב ובא יום ראש השנה, יום הדין, שבודאי זה מחייב אותנו, ביתר שאת וביתר עוז להתעורר ולעשות תשובה.

"אבל איך עושים תשובה?", שאג הרב שך - "תשמעו ממני! תשמעו עצה מאדם זקן! לאדם זקן יש ניסיון!".

היינו בטוחים שהוא הולך להגיד משהו כמו: שכל אחד יקבל על עצמו שמשעה תשע בבוקר עד אחת בצהריים הוא לומד בלי לדבר דברים בטלים...

אבל הרב שך הפתיע: "נקבל על עצמנו לברך ברכת המזון בכוונה! ואיך נעשה את זה? הרי לפעמים, בעת הברכה, אנחנו עייפים, הראש לא מרוכז, המח לא צלול... מה נעשה?

"נברך ברכת המזון מתוך סידור!", אמר הרב שך, "זה יעזור מאוד לכוונה! לכוונה! לכוונה! תגידו לנשים וילידים שלכם שמהיום והלאה מברכים ברכת המזון מתוך סידור! אני מבטיח לכם שאם נקבל זאת על עצמנו זה יעשה רעש גדול בשמים! יכריזו עלינו בשמים 'פלוגי עשה תשובה!' 'פלוגי עשתה תשובה!' אם נבוא ליום ראש השנה עם קבלה קטנה זו - זוהי 'תשובה!'".

"הנביא אומר: 'קחו עמכם דברים ושובו אל ה' - סיים הרב שך את דבריו - "עלינו לקחת עמנו דבר אחד קטן וללכת אתו הביתה... וללכת אתו 'עד הסוף'... ולבוא אתו בראש השנה... תשמעו ממני עצה: 'קחו עמכם דברים' - קחו עמכם את הקבלה הזו, ואיתה תלכו הביתה"...

יש שהמליצו על כך את הפסוק במגילת אסתר (ט, כה): "אמר עם הספר ישוב מחשבתו הרעה" - כאשר מתפללים "עם הספר", מתוך סדור, הדבר מועיל ל"שוב מחשבתו הרעה" - לבטל את כל המחשבות הטורדות את הכוונה הראויה.

אברך אחד הגיע לרבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל ימים ספורים לפני יום כיפור, ואמר לו כי כבר שנים שהוא משתדל לקיים את הקבלה הזו שהמליץ הרב שך, והוא מעוניין להתחזק ולקבל על עצמו קבלה נוספת שראש הישיבה יציע לו.

אחר הרהור קמעא הוסיפה, שהיות וחמותה הסבתא רבא (עלטער באבע) אוהבת שמערבים אותה בעניינים אלו, ע"כ למען כבודה, למצווה רבה תחשב אם יעלו אצלה להימלך גם בדעתה, "אך תעשו בחכמה - עלו אליה כבדרך מקרה וביקור, ובין הדברים תזכירו אודות השידוך ותשאלו את פיה, וכך תרגיש הבאבע (הסבתא) בטוב, שמתחשבים בדעתה". שמעו וכן עשו, וכמעשהו בראשונה כך היה באחרונה אותה 'הצגה'...

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: אין דבר הנעשה מאליו במקרי עולם

"זְכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ עֲמֶלְק... אֲשֶׁר קָרָה בְּדָרְךָ" (דברים כה יז-יח)

ידוע מפי ספרים וסופרים כי זוהי קליפתו של עמלק, במרומוז בשמו 'עמלק' בגימטריא 'ספק' - לקרר את ה'אמבטיה הרותחת' ולצנן את אמונתם בה' על ידי ה'ספיקות' למיניהם. ועל כולנה "אשר קרך" - בהטילו ספיקות באמונתם ב'השגחה פרטית', שח"ו יאמרו כי אך מקרה קרה ולא הקב"ה פעל כל זאת בהשגחה פרטית ומדוקדקת על כל בריה ובריה.

וכנגד 'קליפה' זו ציוותה התורה (פסוק יט): 'תמחה את זכר עמלק', לעקור מהשורש מחשבת פיגול זו, וכמו שפירש הרה"ק ה'תפארת שמואל' זי"ע (זכור ו): "'תמחה את זכר עמלק מתחת השמים' - תמחה את זכרו של עמלק וממשיכי דרכו, האומרים שכל הנעשה בהאי עלמא נעשה מאליו מתחת השמים, ואין השגחה עליזונה על כל פרט ופרט. אין לנו אלא להשריש בקרבנו שכל אשר יארע בעולם, בין לטוב בין למוטב, הכל נעשה בדבר הקב"ה, היושב בשמים ממעל ומנהיג את עולמו בכל צעד ושעל, ובכל ענין וענין הנעשה בזה העולם, כי אין אדם הנוגע במוכן לחברו אם לא הוכרז כן מפורש ממעל, גם כל מזונותיו של אדם קצובין לו מר"ה, ואין אדם מרוויח או מפסיד, מצליח או 'לא יוצלח', אם לא נקבע כן משמים, אף לא יזוז קש או תבן אם לא ציווה להם המלך 'לך הנה או הנה'..."

ואכן 'כלי הנשק' למחות את עמלק, אינו אלא בחיזוק האמונה הטהורה, וכדכתיב ב'מלחמת עמלק' (שמות יז יא): "והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל", ואמרו בגמרא (ר"ה כט): "וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה, אלא לומר לך, כל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים היו מתגברים ואם לאו היו נופלים".

כללו של דבר, הכל בכל מכל תלוי במאמר פי ה', ואין מעשינו כאן בעולם, הן בנוגע לעצמנו הן בנוגע לאחרים, אם בפרנסה או בשאר ענייני עולם, אלא כגולם שאין בו כל כח והוא נמשך בחוטים ע"י בעליו, הוא המוליכו לכאן ולכאן, וכל המעשים הנעשים בעולמינו משמים הם נעשים.

ונציגה עובדא אחת, המלמדת לאנוש בינה בענין זה - שמעתי מחכם וצדיק אחד שליט"א, ששמע ממכירי בעל המעשה. 'מעשה שהיה' באברך יקר ובר אוריין, שבנו הבחור כליל המעלות הגיע לעת דודים, ודברו עברו וכבודות לשדכו עב"ג כראוי לו, והחל במסכת ארוכה של חקירות ובדיקות עד שנתברר לו כי אכן בתולתא דא היא מהוללה בתשבחות. והנה, לאחר שנתרצו שני הצדדים, הוחלט כי לעתותי ערב יבוא הדבר לידי גמר וישברו צלחת כנהוג.

אולם בצהרי היום חישב אבי החתן דרכיו ונזכר שלא נמלך כלל בשוויגער (חמותו) האלמנה בכל הקשור לשידוך, ואין זה מן הנכון לקיים בה 'והתעלמת', ע"כ נדברו אבי החתן ואמו שיעלו 'לבקרה' בביתה, ובתוך כדי הדברים יעלו על השולחן כי מעלים כעת הצעה זו לבנם, ובזה תינתן לה ההרגשה הטובה שרוצים לשמוע חוות דעתה, אע"פ שאצלם כבר היה הדבר ברור ומוסכם. מדיבור למעשה, ההורים באו ועלו לביתה, באופן שהיה נראה כאילו כל ביאתם אינו אלא לביקור סתמא, שם דיברו על הא ועל דא, ובין הדברים ספרו גם שבאה הצעה טובה לפתחם עבור בנם התכשיט המהולל.

התרגשה השוויגער מאד מהצעה זו, מכיוון שהכירה היטב את המשפחה המדוברת, לקחה את העניין לידיה במלוא הרצינות והחלה לברר בקרובותיה, ומשמעה שבחה של עלמה זו הפטירה

יראה לנו כאילו השתדלותנו הביאה לנו הפרנסה, או בדיקתנו אחר ה'דירה' והחלטתנו לקנותה היא שגרמה לנו להיות בעליה... וכיו"ב בשאר עניינים, ובאמת הכל 'צחוק' ו'חוזק' גדול, הכל ממילא היה נעשה ללא שינוי כלל - אפילו בכחוט השערה - לא פחות ולא יותר

ללא שינוי כלל - אפילו בכחוט השערה - לא פחות ולא יותר. מעתה תבין, שאין כל מקום להיבהל ולעשות השתדלות יתירה או מאמץ יתר על המידה, אלא יעשה הכל ביישוב הדעת בשום שכל, והקב"ה את שלו יעשה - להשפיע עלינו כל מיני ברכה ושפע.

משל נפלא הובא בספרי מוסר, למלך שהחליט לרדת מן ההר אל העם - ובכל שנה הקדיש עשרה ימים רצופים לבקר בבתיהם של אנשים פשוטים מתושבי מלכותו, למען דעת צרכי העם מה הם, וכך היה מנהגו, שלוש ימים לפני אותם עשרת הימים, שלח מכתב לאלו האנשים שבדעתו לבקרם בזו השנה כדי שיהא סיפק בידם להכין עצמם ואת ביתם כראוי, ויוכלו להכניס את המלך לביתם.

באחת השנים נמנו בין ה'זוכים' שהמלך יבקרם בני זוג ערירים וזקנים, אשר איתן מושבם בבקתה עלובה ורעועה בפאתי העיר. משקבלו השניים את המכתב המבשר על בוא המלך לביתם, אחזתו 'התרגשות' וחיל ורעדה לבעל הבית, באמרו לבני ביתו: וכי לביתנו ניתן להכניס את המלך? והרי כתלי הבית שחורים הם לגמרי, וזה להם כשבעים שנה שלא באו במגע עם סיד לבן, חלונות הבית שבורים ומנופצים - וכולם מכוסים בחתיכות נייר, שיירי בדים וחתיכות עץ שבורות הצמודות זה לזה בדבק (glue), הכיסאות רעועים וכל היושב עליהם נופל מיד על הארץ, אם אינו מבני הבית הקבועים היודעים 'כיצד' משתמשים בכיסאות הללו... ומי מדבר על השולחן אשר לו ארבע רגליים, שאחת איננה נראית כרעוטה... על כן, שמעי נא רעייתי, תיכף ומיד אזמין את כל בעלי המלאכה, זה יצבע את הבית בציור וכיור נפלא, זה יחליף את החלונות הישנים בחדשים - יקרים ונוצצים, גם שולחן וכיסאות חדשים יובאו הנה, ובכן יבוא המלך כדת לביתנו".

אמרה לו האשה: "והרי זה לי כשלושים שנה שהנני טוענת כי כן ראוי לעשות, ובכל עת ענית לי 'כסף מנלן' תם הכסף ולרש אין כל... ומאין יבוא עזרך עתה בזו השעה?". אמר לה בעל הבית: "נו,

לבתה וחתנה יחד - "אם תצייתו לקולי, היום היום' תגמרו את השידוך על צד היותר טוב". אחר הרהור קמעא הוסיפה, שהיות וחמותה הסבתא רבא (עלטער באבע) אוהבת שמערבים אותה בעניינים אלו, ע"כ למען כבודה, למצווה רבה תחשב אם יעלו אצלה להימלך גם בדעתה, "אך תעשו בחכמה - עלו אליה כבדרך מקרה וביקור, ובין הדברים תזכירו אודות השידוך ותשאלו את פיה, וכך תרגיש הבאבע (הסבתא) בטוב, שמתחשבים בדעתה".

שמעו וכן עשו, וכמעשהו בראשונה כך היה באחרונה, אותה 'הצגה', ואכן גם ה'סבתא רבא' אמרה שהיא מכירה היטב את המשפחה, עדיין שמורים בזכרונה כל הבאבעס של המדוברת, עמהן שיחקה בילדותה (והאריכה ב'סיפורי סבתא'...). לא זו בלבד, אלא אף היא עצמה טרחה לברר בין מכריה אודות המדוברת ומשפחתה, ולבסוף אמרה: "ועתה בני שמע בקולי לאשר אני מצווה אותך - בעניינים עצומות ובידיים פתוחות מהרו לידי גמר השידוך, ומאד תגדל שמחתי אם תתקשרו עוד ה'יום' ששוברים צלחת בשעטו"מ".

ויהי אך יצאו מביתה, הפטיר אבי החתן לבני ביתו, ונענה כשחיוך רחב על שפתיו: "נס גדול עשה עמנו הבורא שאין לנו עוד סבתות, כי לולא כן, לא היינו מסיימים מסכתות ה'בבא'ס' עד דורו של יהושע, כל אחת מהן עם המעשה'לך משלה, בטוחה כאילו אין לנו אלא פקחותה ושכלה הישר, הרי אנחנו בדקנו ו'חרשנו' היטב עולם ומלואו עד שהגענו להחלטה זו, וכאילו שהם מחליטים בדבר".

לא עברו כמה דקות, התעמק האב והשיג אור בשכלו הישר, כי גם כל תבונתו ויגיעותו יתירות לגמרי, שהרי ממילא ארבעים יום קודם יצירת הוולד, כבר החליט בורא כל היצורים שזיווג זה יעלה יפה, וגם אם לא היינו חוקרים ובודקים, ומכניסים את אפנו לכל סדק וחרק, הרי מזווג הזיווגים כבר היה מזווגן גם יחד, אלא מאי, הקב"ה ברוב רחמיזו ריחם עלינו כמו שאנחנו ריחמנו על הבאביצ'קעס (הסבתות) שלנו, ונותן לנו להרגיש 'הרגשה טובה', כאילו אנחנו הבאנו לידי גמר השידוך, אבל באמת לא צריכים 'לא לדידן ולא לדידהו' (וביתר עומק ילמד מן הנעשה עם השוויגער - שבטוחה בעצמה כי היא היא שהביאה את השידוך ל'כי טוב', אלא שב'טוב ליבה' גמלה חסד עם חמותה להכניס אותה לסוד העניינים, ואף יעצה בדעת ובחכמה כיצד ל'סבב' אותה... ואינה מעלה בדעתה שאף אותה 'סיבבו' בשביל לתת לה הרגשה טובה בלבד).

ומכאן למד אחד מצדיקי הדור, הבנה חדשה (א נייער דערהער) ב'מה הוא רחום אף אתה רחום' (שבת קלג:), כי בא לומר עד כמה גודל רחמנותו של בורא עולם, שאף אתה רחום, הוא נותן לך הרגשה כאילו אתה הוא הרחום, ובאמת אותה רחמנות שאתה מרחם על אחרים, באותה מידה ממש הקב"ה מרחם עליך.

ולא רק ב'בת פלוני לפלוני' הדברים אמורים, אלא בכל ענין הנעשה עמנו, ב'בית פלוני לפלוני', או ב'שדה פלונית לפלוני' (כל אלו לשון הגמרא באותו ענין - סוטה ב.). מסבבים מן השמיים שיראה לנו כאילו השתדלותנו הביאה לנו הפרנסה, או בדיקתנו אחר ה'דירה' והחלטתנו לקנותה היא שגרמה לנו להיות בעליה... וכיו"ב בשאר עניינים, ובאמת הכל 'צחוק' ו'חוזק' גדול, הכל ממילא היה נעשה

הרב מפוניבז' זצ"ל סיפר לי, שה'חפץ חיים' שאלו: כל אדם שיש בו גסות הרוח, אמר הקדוש ברוך הוא: אין אני והוא יכולים לדור בעולם כאחד, שנאמר "גבה עיניים ורחב לבב, אותו לא אוכל". ואינו מובן: לכאורה, יש עבירות המורות יותר, ונאמר: "אני ה', השוכן איתם בתוך טומאתם" - "אף על פי שהם טמאים, שכינה ביניהם". עם כולם הוא שרוי, רק עם הגאה לא?! אתמהה!

הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל, על 'אלול' - חודש התיקון

רחמנא קרי", הגב משווע שלא יתפס בגניבתו. ויש לו למי לשווע, כי ה' עימו!

עם כולם הוא שרוי, רק עם הגאה לא?! אתמהה!

"שתקתי", סיפר לי הרב מפוניבז'. "ידעתי שהתשובה תגיע, ולא טעיתי". "אומר לך", המשיך ה'חפץ חיים'. "עם כולם נמצא הקדוש ברוך הוא, כי יש סיכוי שישובו. יפקחו עיניים, ישיתו לב, יבינו ויחזרו לדרך הישר. אבל המתגאה, הן שוטה הוא!" וכמו שכתב הרמב"ן באגרתו: "ועתה בני דע וראה, כי המתגאה בלבו על הבריות מורד הוא במלכות שמים, כי מתפאר הוא בלבוש מלכות שמים, שנאמר: 'ה' מלך, גאות לבש' (תהילים צג, א). ובמה יתגאה לב האדם. אם בעושר - 'ה' מוריש ומעשיר' (שמואל א ב, ז). ואם בכבוד - הלא לאלוקים הוא, שנאמר: 'והעושר והכבוד מלפניך' (דברי הימים א כט, יב), ואיך מתפאר בכבוד קונו. ואם מתפאר בחכמה - 'מסיר שפה לנאמנים, טעם זקנים יקח' (איוב יב, כ), נמצא הכל שווה לפני המקום. כי באפו משפיל גאים וברצונו מגביה שפלים, לכן השפל עצמך וינשאך המקום".

מבינים אתם? הגאווה שטות היא. משל למה הדבר דומה: ילבש אדם מדי גנרל, האם יהיה לגנרל? אך צחוק יעשה מעצמו! ואם ידרוש את הכבוד המגיע לגנרל? אך בזיון יהיה מנת חלקו! ואם ירשה לעצמו להפעיל צופר, ולחצות באור אדום ולפרוץ מחסום? ימצא עצמו בבית האסורים, אם לא בבית העלמין!

ידוע הסיפור באותו רב שירד בראש השנה לפני התיבה ואמר בסילודין: "המלך!" - והתעלה. בקושי עוררוהו, שאלוהו מה ארע, וסיפר שבאותו רגע נזכר בסיפור בגמרא (גיטין נו ע"א), שכאשר ראה רבן יוחנן בן זכאי שהרומאים עומדים להחריב את בית המקדש - וידע מהכתוב שבית המקדש ייפול ביד מלך - יצא מירושלים ובא לפני המצביא הרומאי. אמר לו: "שלום עליך המלך". ענהו: "חייב אתה פעמיים מיתה. ראשית, שאיני מלך. והמכתיר מלך תחת הקיסר דינו כמורד במלכות". על כך ענהו שבית המקדש ייפול רק ביד מלך, ואז תוך כדי דיבורם הכתירו את המצביא לקיסר. "ושנית, אי מלכא אנא", אם מלך אני, "עד האידנא אמאי לא אתית לגבאי", היכן היית עד כה... וכפי שאמר יפתח לזקני גלעד: "הלא אתם שנאתם אותי, ותגרשוני מבית אבי, ומדוע באתם אלי עתה, כאשר צר לכם" (שופטים יא, ז)...

וכשאותו רב קרא: "המלך", שמע כביכול את הקדוש ברוך הוא עונהו: "מאחר שמלך אני, מדוע לא באת עד עתה"... חשוון כסליו טבת, שבט אדר ניסן, אייר סיון תמוז ואב, ובאלול נזכרים!?

אבל את הנעשה אין להשיב, טוב מאוחר מלעולם לא. וכשם שרבן יוחנן בן זכאי ענהו, שהבריונים שבנו לא נתנוהו לבוא לפני כן, נתנצל גם אנו שהיצר הרע לא הניחנו עד עתה. אך זאת נשאל: איך אפשר לתקן בחודש, מה שעיוותנו שנה שלמה!

ואפשר. נסביר כיצד, אך נקדים הקדמה. הרב מפוניבז' זצ"ל סיפר לי, שה'חפץ חיים' שאלו: "תועבת ה' כל גבה לב" (משלי טז, ה). כל אדם שיש בו גסות הרוח, אמר הקדוש ברוך הוא: אין אני והוא יכולים לדור בעולם כאחד. שנאמר (תהילים קא, ה): "גבה עיניים ורחב לבב, אותו לא אוכל" (סוטה ה ע"א).

ואינו מובן: לכאורה, אין הגאווה עבירה מן התורה [מלבד דעת הסמ"ג (מצות לא תעשה סד)]. ומכל מקום, יש עבירות חמורות יותר. ונאמר: "אני ה', השוכן איתם בתוך טומאתם" (ויקרא טז, טז), "אף על פי שהם טמאים, שכינה ביניהם" (רש"י). ונאמר: "והבוטח בה' חסד יסובבנו" (תהילים לב, י), אפילו רשע ובוטח בה' חסד יסובבנו" (יעוין ויקרא רבה טז, ד ו"נפוצות ישראל" פרק ח). וזהו שאמרו (ברכות סג לגרסת 'עין יעקב') "גנבא אפום מחתרתא

על העבר נשוב, את החובות נמחק. ועתה נזדרז ונקיים מצוות, ואת המעטפות הגדושות נערום על הכף הימנית. וכף המאזניים השמאלית תהיה ריקה, ומובטחים אנו בשנה טובה ומתוקה!

"ולך ה' חסד", ואיזה חסד! "כי אתה תשלם לאיש, כמעשהו". כאילו היה היהלום שלו, והוא שמצא את הקונה, ורקם את העסקה! וכאן שילם גם את דמי הנסיעה, ונתן את הכח עבודה. ואין לנו מושג בגודל היהלום ובגודש המעטפה!

כל זה נכון, אבל אינו עונה לשאלה. משום שנשלחנו באין ספור שליחויות מתחילת השנה. ובכמה סירבנו ללכת - ובכמה איבדנו את היהלום, ובכמה מכרנוהו בפרוטות ומעלנו בהן - ומה יעזור עתה, אם בחודש האחרון נבצע את שליחויותינו נאמנה. והלא החשבון מתפרש על פני כל השנה!

ובכן, בראש ובראשונה, זה עניינה של התשובה. על העבר נשוב, את החובות נמחק. ועתה נזדרז ונקיים מצוות, ואת המעטפות הגדושות נערום על הכף הימנית. וכף המאזניים השמאלית תהיה ריקה, ומובטחים אנו בשנה טובה ומתוקה!

וזה נכון. כי גם אם קשה להגיע לתשובה שלמה [ויחדנו לכך שער בפני עצמן], אבל כבר השמיענו רבינו יונה ("שערי תשובה" שער א אות ט) כי לכל תשובה תמצא סליחה. כבגד מלוכלך, שכל רמה של כביסה תעביר מעט מטינופו. ואם כך, "אחוז בזה, וגם מזה אל תנח ידך": מצד אחד, נמעיט את משקל הכף השמאלית, ומצד שני נגדוש עוד ועוד את הכף הימנית. והרמב"ם פסק (הלכות תשובה פ"ג) שבדין ראש השנה הולכים אחר רובו, ותכריע כף המצוות, ונכתב ונחתם לשנה טובה.

(מתוך 'והגדת')

ואיל לובש האדם את מדי הבורא יתברך?! הלא "ממך הכל ומידך נתנו לך" (דברי הימים א כט, יד)! החיים ממנו והכח ממנו, הרכוש שלו, ואנו מתגאים!?

המתגאה שוטה הוא, ולשוטה אין תקנה!

"ואם כך", שאל ה'חפץ חיים': "אם כך, נלמד פסוק מן הכתובים: 'ויתנו כל יהודה מנחה ליהושפט, ויהי לו עושר וכבוד לרוב, ויגבה לבו בדרכי ה' " (דברי הימים ב, יז, ה). ופרשו רבותינו: אף שהיה לו עושר וכבוד, לא גבה ליבו בעבורם, כי אם במה שהלך בדרכי ה'. כי כל העושר והכבוד לא נחשב לו למאומה מול דרכי ה', ובהן יגבה לבו. "ואני שואל: מאחר והגאווה שטות היא, שהכל בידי שמים: החיים ממנו והבריאות ממנו, הדעת ממנו והכח ממנו. הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים (ברכות לג ע"ב), אבל המעשים והתוצאות הכל ממנו יתברך, "כי גם כל מעשינו פעלת לנו" (ישעיה כו, יב), איך גבה בהם לבו?! ואיך נאמר: "ויהי ה' עם יהושפט" (דברי הימים ב יז, ג)?!"

"שתקתי", אמר הרב מפוניבז', "ידעתי שהתשובה תגיע, ולא טעיתי. "אומר לך", אמר ה'חפץ חיים' בהתעוררות. "בענייני התורה והמצוות, בהליכה בדרכי ה', האדם הוא באמת גנרל! זה חסד מיוחד מאתו יתברך, שמחשיב לו הכל כאילו עשה בכוחו שלו, וברכושו שלו! והוא מקבל שכר לא רק על בחירתו הטובה, ועל יראת השמיים - אלא על הכח שהשקיע, שהקדוש ברוך הוא נתן לו, ורשאי הוא להחשיב הכל כשלו!"

וזה ביאור הכתוב: "ולך ה' חסד, כי אתה תשלם לאיש כמעשהו" (תהילים סב, יג). וכבר הקשו: החסד, עניינו הנהגה שלפנים משורת הדין. ולשלם לאיש כמעשהו היא שורת הדין. ולא חסד.

אבל, משל למה הדבר דומה, לסוחר יהלומים שקרא לנער מן השוק: "רצונך להרוויח כסף? קח יהלום זה, והיזהר בו מאוד. לך למקום פלוני ותמסור אותו לעשיר פלוני, ותקבל תמורתו".

העשיר חיכה ליהלום. קבלו בשמחה ומסר מעטפת מזומנים. מיליון, בשטרות.

הנער חזר והושיט את המעטפה, קיווה לקבל שכרו. כמה משלמים על שליחות כזו? עשרים שקלים, חמישים!?

"אה", אומר לו הסוחר, "המעטפה שלך". עם כל אשר בה. על מה ולמה!?

"טוב", מסביר הסוחר. "קודם כל, על שהואלת ללכת בשליחותי. ואחר כך, שהשגחת על היהלום, ולא איבדת אותו. ולא מכרתו בחצי המחיר כדי למעול בכסף"...

הכל נכון. אז מאתיים שקלים, אלף. אבל את כל המעטפה, את כל שווי היהלום!?

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

והנה הוא מתקשר לבית שני, והדברים חוזרים על עצמם. הגנן מדבר על עצמו, מבטיח שיעשה את הכל על הצד הטוב ביותר, ושוב הוועד משיב בשלילה. כך טלפון, ועוד טלפון, עוד בית ועוד בית, 'וחושבני שמספר הבתים שהתקשר אליהם הגיע ל-15', וכולם משיבים לו בשלילה. 'ליבי התפלץ לראות את האכזבות שנוחל הגנן'

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א על הכוח של כל מילה להיטיב

"וּבְרַכְךָ וְלִקְהָ תְהִיָּה צְדָקָה" (דברים כ"ד, י"ג)

כיון שאנחנו מצווים להידיבק במידותיו של הקב"ה, הרי שגם עלינו מוטל חיוב להיטיב עם הבריות ולגמול חסד עמהן בכל מה שרק אפשר. ויש לדעת, שהטבה זו אינה צריכה להיות בפרויקטים גדולים. גם מילה טובה שאומרים לאדם, לכל אדם באשר-הוא, ובכל גיל, מיטיבה אתו במאוד.

ובמיוחד שהמילים הטובות הללו אינן עולות לנו כסף... מי שמתרגל להחמיא לחברו, ומשבחו ומהללו על כל צעדיו ופעולותיו, דבק במידותיו של השם יתברך, שכן כבר שמענו על מקרים רבים שאנשים שקבלו מחמאות נבנו מכך, ויצאו מכל מועקותיהם! ואין בכך כל הגזמה! אדם שיודע שמעריכים אותו ומסתכלים על מעשיו באופן חיובי, מרגיש שיש לו סיבה לקום בבוקר ולפתוח בפעילות נמרצת, ועל ידי כך כל החיים שלו יכולים להשתנות.

בכך יש בידו לעודד ולהרים אל-על הרבה נפשות ממוזרות. וגם אם לא מדובר באדם מודכך ומדוכא, המילה הטובה שאמרת לו עשויה לחדש עליו יום פורה ומהנה.

ואם בכל אדם עסקינן - בתלמידים על אחת כמה וכמה, שהם זקוקים למחמאות ולשבחים. כמה חשוב לעודד תלמידים, ולהעמידם בקרן אורה! - מי שממונה על חינוכו של הדור, צריך לאמץ כל העת את מחשבתו, על מנת למצוא רעיונות כיצד להרים את קרנם של תלמידים חלשים.

בית הכנסת היה כמעט ריק

בקהילת 'עדת ישראל' בלונדון, בראשה עמד הגר"צ דינר זצ"ל, יש מנהג שכאשר מוציאים בשבת את ספר התורה מההיכל לקריאת התורה, לא הולכים עם הספר הישר אל בימת הקריאה, אלא מסובבים אותו בכל היכל בית המדרש, כפי שאנחנו נוהגים בליל יום הכיפורים אחרי 'כל נדרי'.

'בשבת אחת של ימות הקיץ', מספר לנו הרה"ג רבי מאיר דינר מכולל 'בית דוד', 'נעדרו מבית הכנסת מתפללים רבים ששהו באותה עת בנופש. בית הכנסת היה כמעט ריק, ולמרות זאת סבב שליח-הציבור עם הספר בכל ההיכל, כנהוג בכל שבת.

"האב"ד, הגר"צ דינר, הבחין שבקצה בית הכנסת עומד בחור שגורלו לא שפר עליו במיוחד. הוא היה חלש בלימודים, אביו לא הביא פרנסה הביתה, והמשפחה כולה לא נמנתה על המשפחות המיוחסות בקהילה. "הגר"צ הלך ללוות את ספר התורה עם הש"ץ, וכשהגיע לאותו בחור, לחש לו באוזניו: 'תראה כמה חשוב אתה, שספר התורה מגיע עד הכסא שלך, ממש לכבודך... הרי גם אתה רואה שבת הכנסת ריק, והספר הגיע במיוחד אליך, כדי לכבד אותך על מה שאתה עושה למען התורה'---"

מצוות מצויות על כל צעד ושעל

המתפללים סיפרו שמאז השבת ההיא, החל הבחור לעלות ולהתעלות במעלות התורה, עד שצמח בס"ד לאילנא רברבא, הקים משפחה לתפארת, וגידל בנים ובני-בנים עוסקים בתורה ובמצוות. הכל בגלל אותו משפט שנלחש באוזניו.

יכול היה הגר"צ דינר להתעלם מהבחור; וגם אם לא להתעלם לגמרי, אבל מי אומר שצריך להתאמץ כל-כך ולגשת עד אליו וללחוש לו את הדברים הנ"ל?

אבל הגאב"ד הבין שהדברים שיילחשו לו, יתנו לו כוח וגבורה, ויאמצוהו להמשיך ולשקוד על התורה, ולכן עזב הגר"צ את מקומו במזרח בית הכנסת, הגיע עם ספר התורה עד הבחור, וחיקו ואימצו. אם נשים לב לסביבותינו, נראה שמצוות אלו מצויות לנו על כל צעד

שמספר הבתים שהתקשר אליהם הגיע ל-15, וכולם משיבים לו בשלילה".

הת"ח ממשיך ומספר, שלא הבין מדוע אף אחד לא רצה לשכור את הגנן הזה, שעשה אכן רושם של איש מקצוע מעולה. "ליבי התפלץ לראות את האכזבות שנוחל הגנן", אומר הת"ח, וכיון שהוא עצמו שימש באותה תקופה בוועד הבית, והגנן שעבד בביתם עזב זה-עתה, החליט לגשת אל הגנן ששוחח בטלפון, ולהזמין לעבוד בבית שלהם. הגנן שומע את ההצעה, ומגיב... בשלילה: "אני עסוק מאד, ויש לי 15 בניינים ששוכרים אותי לעבודה, כך שאין לי אפשרות לקחת על עצמי עבודה נוספת", אמר.

הם אינם יודעים את זהותי

"עכשיו כבר לא ידעתי איפה אני נמצא", אומר הת"ח; "אם הוא כל-כך עסוק, מדוע הוא מתקשר ל-15 בניינים נוספים ומציע את עצמו, וכשאני מציע לו לעבוד אצלנו הוא מסרב... מה קורה כאן?"

הגנן רואה את התמיהה שעולה על פניו של הת"ח, ומסביר: "אני עובד מזה שנים ב-15 בניינים, וכולם שם מרוצים מהעבודה, והראיה שלא עולה בליבי של אף אחד לפטר אותי; ברם, למרות שאני משקיע רבות בטיפוח הגינות, וכל מי שעובר שם מבחין מיד שמדובר בעבודה נהדרת, אף אחד מדיירי הבניינים הללו אינו מוצא לנכון להחמיא לי על העבודה המסורה!"

"אני עובד ועובד, והאנשים עוברים ממש לידי, ואינם מוציאים מילה מפיהם. וזה מציק לי מאוד. חשבתי בליבי, מה אני יכול לעשות כדי לשמוע שהם מרוצים מהעבודה? וכי אפשר להוציא מהם את המחמאות בכוח?"

"והתשובה היא: כן!"

מטפח את הגינה בצורה לא-רגילה

"מה עשיתי? - הבניינים אליהם התקשרתי עכשיו, הם-הם הבניינים בהם אני עובד... אני מתקשר, ומציע את עצמי לעבודה, והם אינם מודעים לכך שהמדבר הוא הגנן הקבוע שלהם..."

"וכיצד הם מגיבים להצעתי לעבוד אצלם? - 'לא, תודה; יש לנו כבר גנן מאוד מקצועי ומסור, העובד אצלנו שנים רבות, ומטפח את הגינה בצורה לא-רגילה. לא נראה לנו שיש מישהו שיכול לעבוד יותר טוב ממנו' - - -"

"ואז אני שומע את כל המחמאות הנאמרות עלי בצורה הברורה ביותר! אמנם הדברים נשמעים בדרך עקיפה, אבל רק כך מזדמן לי לשמוע בבירור את דעתם החיובית עלי, ועל עבודתי... שווה לי להשקיע חצי שעה מזמני, ואולי אף יותר כדי לעשות את הטלפונים הללו, ולשמוע איזה גנן מקצועי אני!" - - -"

הרי לנו ראיה כמה בן-אדם זקוק למחמאות, וכמה חבל למנוע זאת ממנו. הרי הדבר אינו כרוך במאמצים מופלגים; רק ללמוד לדבר, לפתוח את הפה, ולא לחסוך במילים.

החבר ממתין למילה טובה

[מחספר 'מצוות בשמחה' (הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א)]

ושל. בכל פינה יש בחורים, וגם אנשים מבוגרים יותר, הממתנים למילה טובה, לטפיחה על השכם.

ובמילה אחת: אנחנו יכולים לבנות אותם מהמסד עד הטפחות, ולגרום להם להישאר בהיכל ה', כפי שהיה עם הבחור ההוא בלונדון.

והרי שכר הלימוד של הבחור, ושל צאצאיו וצאצאי-צאצאיו עד סוף כל הדורות, יזקפו לחשבוננו של מי שלא התעצל, ולחש את המילה האחת-והיחידה באוזניו של מי שהיה צריך לשמוע אותה!

כמה מוסר אפשר לשאוב מהמעשה

שאירע עם הגנן המקצועי!

מחמאה! אמירת מילה טובה לאיש שעומד מולנו! כמה כוח יש בה, במילה-האחת הזו, בהארת-הפנים שנאיר לחברינו ושכנינו. כמה טובה נשפיע בכך על עצמנו, על עצמנו ובשרנו. כי הרי כשהשי"ת רואה שאנחנו משפיעים טובה על אחרים, גם הוא ישפיע עלינו משפע-רוב-טוב!

הרי יש אנשים שאנחנו יכולים ממש להציל אותם מרדת-שחת, על ידי המילה הטובה שלנו... ובעצם, מה באמת כל-כך אכפת לנו לפרגן, לתמוך בשני ולעודדו, להראות לו שאנחנו רואים את מעלותיו ושבחיו, ומתחשבים בהם!

אין ספק, שאם היינו מאמצים את דרך-החיים הזו, ומשתדלים לראות את הדברים הטובים אצל רעינו, ו'מטיחים' אותם בפרצופו, ואומרים לו בשפה ברורה וישירה - 'איך אתה לומד טוב'; 'איזה בן מתמיד יש לך'; 'איזה חינוך טוב אתה מעניק לילדיך', וכיוצא-באלו סוגי המחמאות, אם היינו נוקטים בדרך זו, היינו נראים אחרת.

שמענו בענין זה מעשה מהרה"ג רבי יהודה שיש, המלמדנו עד כמה אדם נזקק למחמאות מזולתו, וכמה טובה מונעים ממנו בכך שאנחנו עוברים לידו, ולא אומרים לו מאומה. המעשה הוא מרתק מחד, ומזעזע מאידך.

"סיפר לי ת"ח אחד", מספר הרב שיש, "שעבר ליד טלפון ציבורי והנה הוא מבחין בגנן, שכלי-עבודתו עליו, מתקשר לבית פלוני ושואל את וועד-הבית האם הם מעוניינים בגנן מקצועי.

"במהלך השיחה משבח הגנן את עצמו, ואומר שהוא עובד כבר שנים רבות, ויודע היטב את המלאכה; 'אצלי כל ניקוי-גינה הוא כמו בערב-פסח, ואינני מזלזל בשום פרט בעבודה; יש לי ניסיון רב בהתקנת אביזרי-נוי בגינות וכו', וכך הוא מאריך בתיאור עבודתו המקצועית".

והנה הוא מתקשר לבית שני

"לאחר כמה דקות של שיחה מוריד הגנן את השפופרת, ועושה רושם - כן מספר הת"ח שהיה עד למעשה - 'שלמרות כל התיאורים והשבחים המופלגים שדיבר על עצמו, השיב לו וועד הבית בשלילה, ולא רצה לשכור אותו לעבודה.

"והנה הוא מתקשר לבית שני, והדברים חוזרים על עצמם. הגנן מדבר על עצמו, מביטח שיעשה את הכל על הצד הטוב ביותר, ושוב הוועד משיב בשלילה. כך טלפון, ועוד טלפון, עוד בית ועוד בית, 'וחושבני

"אחרי חצי שנה הוא אומר לי: 'יענקל'ה, אתה יודע, זקן ופאות זה דבר כל כך יפה, זה הדרת פנים. אם היהודים לא היו חוטפים את זה, כל הגויים היו הולכים עם זה'. מהר מאוד שמתי כיפה, ולא עבר זמן רב עד שגם גידלתי זקן ופאות..."

הגה"צ רבי אריה שכתר זצ"ל על מלחמת היצר הגדולה

"פי תצא למלחמה על איב'ך" (דברים כ"א, י')

ומסלול של עשרים דף, ועל כל מבחן מקבלים מלגות, ובזכות זה התחילו אנשים רבים ללמוד תורה.

אבל היצר הטוב, כשרואה את הדברים הללו - הוא מתרגז. קשה לו לראות שלומדים עבור תמריצים. אומרים חז"ל: אין דבר, מותר להרגיז אותו! את היצר הרע מסוכן להרגיז, אבל את היצר הטוב צריכים להרגיז. הוא כביכול מטיח באדם: 'מה, רק בשביל תמריצים טוב לך ללמוד? נראה אותך לומד ללא תמריצים!' והאדם משיב לו: 'אני לוקח את התמריצים, כי אני צריך לתת משהו גם ליצר הרע ששייב בשקט ולא יפריע לי ללמוד, אבל באמת אני לומד לשם שמיים, למען הקב"ה. אני רוצה לדעת, רוצה להתקדם!' זה הדבר הראשון - לימוד תורה.

אם ישתדל בכל כוחו - יתנהו ה' בידו

ובאמת בדרך הטבע לא שייך לנצח את היצר, כמו שאמרו חז"ל (קידושין ל ע"ב): "ואלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו - אין יכול לו", ולכן, אומר ה'אור החיים' - "מבטיחו הכתוב, שהגם שתקיף הוא היצר מכוח האנושי, אף על פי כן יתנהו ה' בידו". הקב"ה מבטיח שאם רק תצא למלחמה באמת - "ונתנו ה' אלוקיך בידך". כל מה שאתה צריך לעשות הוא: להחליט לצאת למלחמה! ברגע שיצאת - יש לך הבטחה שתנצח במלחמה.

האויב הגדול והמסוכן ביותר לאדם - הוא היצר הרע. לכן אמרו חז"ל (ברכות ה ע"א): "לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע, שנאמר: 'רגזו ואל תחטאו'" - תמיד צריכים להרגיז את היצר הטוב, לעצבן אותו.

למה להרגיז את היצר הטוב ולא את היצר הרע? כי להרגיז את היצר הרע זה מסוכן. ההיפך, על היצר הרע אמרו (סוטה מז ע"א): "לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת". אם היצר הרע בא אל האדם, ומנסה לפתות אתו לדבר עבירה - אל ילך אתו ראש בראש, אלא יאמר לו: 'בסדר חבר, אבל היום אין לי זמן, תבוא מחר...' כשיבוא מחר, יאמר לו שוב: 'התכוונתי למחר', וכן על זו הדרך. הרי אם אדם לקח הלוואה מחבר, ובהגיע זמן הפירעון אין לו לשלם, הוא אומר לו: 'מחר אשלם', ולמחרת, כשבא המלווה לבקש את התשלום - שוב דוחהו: 'תבוא מחר'. ובכן, אם על הלוואה יכולים לומר מחר - גם ליצר הרע אפשר לומר: לא היום, מחר...

ה'חפץ חיים' זצ"ל היה רגיל לספר על חנות שהיה תלוי בה שלט: "היום בכסף, מחר בחינם". בא בן אדם ביום ראשון, אומר לו המוכר: 'אתה רואה? כתוב שהיום בכסף ומחר בחינם, היום עליך לשלם!' יצא הקונה מן החנות ושב למחרת. פנה אל המוכר: 'אינני יודע, תסתכל מה כתוב על השלט: היום בכסף מחר בחינם...'

אם כן, אין תועלת מלהרגיז את היצר הרע, אבל את היצר הטוב צריכים להרגיז - "לעולם ירגיז אדם יצר טוב. אם נצחו - מוטב, ואם לאו - יעסוק בתורה".

איך מרגיזים את היצר הטוב?

הדבר הראשון שהיצר הרע רוצה הוא - לבטל את האדם מתורה, לכן צריכים לתת תמריצים ללימוד התורה. כך כתוב ברמב"ם, שכשהוא ילד מותר לו להבטיח לו מתנות כדי שילמד. למשל, להבטיח לילד שאם ישנן בעל פה כך וכך פרקי משניות - יקבל כך וכך. כל הזמן לתת תמריצים ללימוד.

אנחנו רואים שצורה זו של נתינת תמריצים ללומדים חוללה מהפכות. יש מפעל הש"ס של האדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל. הוא בנה כמה וכמה מסלולים: יש מסלול של שבעים דף לחודש, כך שבתוך שלוש שנים גומרים את הש"ס, יש מסלול של שלושים דף לחודש,

אי אפשר לכבוש את ההר בפעם אחת

לא פעם, לאחר הרצאות בסמינר, שופך אדם את לבו בפני. מתעורר בו רצון חזק לחזור בתשובה, הוא רואה את האמת ומכיר בה, אבל נופל עליו פחד מול ה'הר' שפתאום ניצב מולו. מה יהיה? יש כל כך הרבה מצוות, איך הוא יצליח לקיים הכל?

אני אומר לאדם כזה, שאי אפשר לכבוש את ההר בבת אחת. צריך לעזוב את החטא, אבל להתקדם צעד אחרי צעד בקיום מצוות. יש לי ראיות, שאם אדם מקבל על עצמו לעשות רצון ה', אבל הוא מבין שאם יעשה הכל בבת אחת, לא יעשה כלום - הוא רצוי ואהוב אצל הקב"ה, על אף שיש לו עוד הרבה מה לשפר.

אני זוכר סמינר אחד, שהיה באמריקה, ודברו שם על החשיבות של מצוות ציצית. הביאו הרבה ציציות, ורבים ממשתתפי הסמינר התעוררו, שמו עליהם ציצית וברכו בפעם הראשונה בחיים שלהם. המשגיח הצדיק רבי דן סגל שליט"א ברך את כל אלו שלבשו ציצית. הבעיה היתה, שהיו שם כמה אנשים לא מדי חכמים, שניסו ללחוץ יותר מדי. ראיתי על אחד ממשתתפי הסמינר, שהוא לחוץ מאוד, ומחפש דרך לברוח. ניגשתי אליו, בקשתי שיבוא איתי לצד, ואמרת לי: "אני מצווה עליך, שעכשיו בשום פנים ואופן לא תשים ציצית! קח איתך ציצית הביתה, אם תרצה תשים בבית, אם לא - אל תשים.

ובכל אופן, עכשיו אל תשים. אל תשים בלחץ, ולא בהצגה..." לאחר זמן אמר לי אותו אדם, שאם לא הייתי אומר אומר לו זאת, הוא היה בורח הכל. מאחר והוא לא נאלץ לפעול מתוך לחץ, הוא מתקדם יותר ויותר, בקצב שהתאים לו, עד שקיבל בשלמות עול תורה ומצוות.

פגשתי פעם בתל אביב אדם שעובד בנגריה. קראו לו יענקלה. הוא אמר לי: "אתה יודע, אחרי השואה הסתובבתי בלי כיפה, ובטח שבלי זקן ופאות. פגשתי את האדמו"ר, והוא הכניס אותי לביתו באהבה גדולה. חצי שנה הוא האכיל אותי והשקה אותי, ולא אמר לי מילה אפילו ברמז שאשים כיפה. אחרי חצי שנה הוא אומר לי: 'יענקלה, אתה יודע, זקן ופאות זה דבר כל כך יפה, זה הדרת פנים. אם היהודים לא היו חוטפים את זה, כל הגויים היו הולכים עם זה'. מהר מאוד שמתי כיפה, ולא עבר זמן רב עד שגם גידלתי זקן ופאות."

(מתוך 'אריה שאג' - ספר דברים)

על בת פרעה כתוב (שמות ב, ה): "ותשלח את אמתה". היא ראתה את התיבה מרחוק, ולא היתה יכולה להגיע אליה, לכן שלחה את אמתה. מהו "אמתה"? על פי פירוש אחד זו השפחה שלה, ועל פי פירוש אחר זאת אמת היד שלה. היא שלחה את ידה לכוון התיבה, והיד נשתרבה והתארכה עוד הרבה אמות, עד שהגיעה לתיבה.

שאל האדמו"ר מקוצק זצ"ל: מאחר והיא ראתה שהתיבה רחוקה, ואין לה אפשרות להגיע אליה, בשביל מה פשטה את ידה? ותרץ, שאדם צריך לעשות כל מה שהוא יכול, אחר כך זה כבר פועל לבד. אם אדם מתאמץ לעשות כל מה שהוא יכול, בעבודת ה' ובקיום המצוות - יש לו סייעתא דשמיא גדולה, הוא מצליח אפילו למעלה מגדר הטבע. כל אדם שפוקח את עיניו לראות, רואה את זה על כל צעד ושעל.

אדם אחד רצה לבוא אל רבי חיים קנייבסקי שליט"א, כדי שרבי חיים יגזור תלתל לילד שלו, שהיה לו חלאקה. הבעיה היתה, שהשעה כבר היתה חמש אחר הצהריים, ובשעה הזאת הדלת שם סגורה. אמרתי לו: "נכון, אתה יודע שלא תפגוש אותו, אבל בכל זאת תלך. זאת תהיה ההשתדלות שלך". הוא הלך, והתקשר אלי להגיד לי, שמשום מה הם פתחו את הדלת שלא כדרכם. הוא נכנס, ורבי חיים גזר לילד תלתל.

כלל גדול הוא בעבודת ה' - לשאוף! עלינו לשאוף להגיע לדרגתו של אברהם אבינו, ולומר לעצמנו תמיד: "מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי". ועם זאת, אדם צריך להיות שמח עם כל פסיק של התקדמות, עם כל הצלחה - קטנה ככל שתהיה. היצר הרע, שרוצה לייאש ולהפיל אותנו, מנסה לשכנע אותנו בדיוק להפך: 'מה פתאום לשאוף?! אתה בין כה וכה לא תגיע, אז למה לך סתם לפתח ציפיות?!' - עם כל ירידה ונפילה הוא מכניס לאדם את המחשבה המייאשת: "אני לא שווה כלום. עוד פעם ניסיתי ולא הצלחתי, אין לי סיכוי..."

צריך לדעת, שזו עצת היצר, וכשיודעים שהמחשבות המחלישות האלו הן רק עצת היצר, יש יותר כח להתגונן מפניהן.

יש לנו כוחות שהם לא כדרך הטבע. בלי סייעתא דשמיא אנחנו בין כה וכה לא שווים כלום, ועם סייעתא דשמיא נוכל להגיע בעז"ה למעלות גבוהות מאוד. האמת היא, שכל הזמן אנחנו חיים על ניסים.

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

כעבור שבוע וחצי קיבלתי טלפון מהרב משה נחשוני שליט"א: "הייתי היום בבית חולים לצורך בדיקה מסויימת, ובדיוק באותו זמן הגיע לבקר את הרב צבי זלצר [זצ"ל] נכדו החביב, ושמעתי אותו מספר לו על תלמיד חדש שהצטרף למדרשייה"

סיפור מיוחד על השגחה פרטית מופלאה

מאת: יהושע לייבזון

"כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה עַל אֹיְבֶיךָ" (דברים כ"א, י')

זהו סיפור של השגחה פרטית מופלאה. סיפור על הדקה שהכריעה, ועל האושר של מי שזכה להיות שליח לדבר מצווה ולראות בעיניים איך 'קרוב השם לכל קוראיו', לכל הקוראים לו באמת! זכיתי לעסוק בקירוב רחוקים, ובכל שבוע אני יוצא עם חברים לבית מדרש בראשון לציון. האברכים בחבורה שלנו, עשרה במספר, מתיישבים לשעה של לימוד עם מי שמעוניין, וברוך השם, יש מעוניינים רבים. הציבור המקומי מקבל אותנו באהדה. יש כאלה שממש מחכים ומצפים לנו, צמאים לכל מילה של אידישקייט. אפשר לראות שהשיעור השבועי הזה הוא בשבילם כמים על נפש עייפה, וזהו סיפוק אדיר.

ללמוד ולא ימצא אותנו", הסברתי לחברים. "אני מחכה כאן חצי שעה, עד 9:10, כדי להפנות את הלומדים למרפסת של פנחסוב". עמדתי וחיכיתי, אנשים מיעטו לעבור ברחוב. רבע שעה כבר חלפה, ואני שאלתי את עצמי: מה אני עושה פה? מי אמר שמישהו יעבור כאן בכלל? למי זה חסר שאחכה לו? בכל זאת החלטתי לחכות עד 9:10, כמו שסיכמתי.

בשעה 9:09 ראיתי צעיר על המדרכה שממול ממהר לדרכו. הוא היה נראה כבן שלושים. "צדיק! צדיק!", קראתי לכיוונו. הוא הפנה את ראשו לכיווני, ואני שאלתי: "רוצה ללמוד תורה? יש כאן שיעור!".

הוא עבר את הכביש ושאל: "מה לומדים שם?"

"מה שרוצים. כל אחד לומד מה שהוא מעוניין".

"תגיד לי, אתה אמייתי?", הוא שאל, "אתה פשוט מתכוון ללמד אותי תורה?"

הנהנתי בראשי, בלי להבין מה פשר ההתרגשות העצומה שאחזה בו...

"אתה לא מבין מה הולך פה", המשיך מי שהתברר אחר כך ששמו מנחם. "חודשיים אני כבר מתפלל יום יום לבורא עולם, שישלח לי מישהו שילמד איתי תורה. חזרתי בתשובה, אבל אני לא יודע כלום. לא יודע מה עלי לעשות, איך ללמוד... שום דבר! ופתאום, כזאת הפתעה. השם פשוט שלח לי אותך. פלא שאני מתרגש?!"

"ברוך השם, התקבלה תפילתך!", עניתי לו בחום. "אם היית מאחר בדקה, כבר לא הייתי כאן. תכננתי לעמוד פה עד השעה 9:10 בדיוק, ואתה הגעת ב - 9:09". הוא נהנה מהדיוק אבל תיקן אותי: "התקבלה

בחודשים ניסן ואייר היינו ספונים בבתים, כיון שבתי המדרשות והישיבות היו סגורים, נכנסה התורה הביתה ומילאה את כל החדרים. באותו זמן חשבתי על הידידים מראשון לציון. איך הם מסתדרים כשבית הכנסת סגור? מי שזכה ללמוד בתלמוד תורה ובישיבה מסוגל לפתוח ספר, וגם אם זה קשה מאוד, בסופו של דבר זה אפשרי. אבל האחים מראשון לציון לא למדו בישיבה, ואם אברכים לא ישבו וילמדו איתם, כיצד יעשו זאת?

דאגתי להם והתגעגעת אליהם, וכשבשעה טובה נפתחו שערי בתי כנסיות ובתי מדרשות, חזרנו לפעילות במרץ מחודש. בשבוע שאחרי חג השבועות, זמן מתן תורתנו, הגענו אל בית המדרש בראשון לציון. דלתות בית המדרש היו פתוחות, אך הציבור התפלל בחוץ. ביקשנו להיכנס לתוך בית המדרש, אבל קפץ עלינו רוגזו של הגבאי. "לא לומדים בפנים! רק בשטח פתוח!"

הגבאי היה נחוש בהוראתו: הוא לא מסכים שנלמד בפנים מאימת הקורונה, ואם אנחנו רוצים בכל זאת להתאסף יחדיו, שנמצא לנו מקום אחר. עמדנו אובדי עצות. באנו במיוחד מחוץ לעיר, וחבל כל כך שלא נוכל ללמוד עם החפצים בכך. אחד מהנוכחים, מר פנחסוב שיחי', נרתם מיד לעזרה: "בואו אלי הביתה", הוא הציע. "אני גר כאן קרוב, ויש לי מרפסת פתוחה על הגג, אפשר ללמוד שם לפי כל ההנחיות של משרד הבריאות. תעלו אלי, לכבוד הוא לי!".

הודיתי בכל לב למר פנחסוב, וציבור הלומדים עשה את דרכו לביתו. אני נשארתי על עומדי. "יכול להיות שעוד מעט יבוא מישהו שרוצה

רק חצי תפילה".

"ומה החצי השני?", התעניינתי.

"החצי השני הוא, שאני מבקש מהשם שישלח לי תפילין. עדיין אין לי משלי, ובכל יום אני שואל תפילין מאחרים".

"הריני להודיעך שגם החצי השני התקבל!", אמרתי לו. "כאן במכונת יש לי תפילין שקיבלתי מאדם שאביו נפטר, והשאיר לו תפילין כשרות ומהודרות. הוא החליט לתת את התפילין למי שיזדקק לכך לעילוי נשמת אביו".

ניגשתי למכונת כדי להוציא את התפילין, וכשחזרתי למקום עומדנו לא ראיתי את מנחם. הבטתי לצדדים ומצאתי אותו מתחת לבניין סמוך. הוא עמד שם ובכה כמו ילד, ילד של אבא שלו, ודמעותיו דמעו של גיל והודיה, געגועים ותפילה. הוא קיבל היום בבת אחת את משאלתו הכמוסה. ברגע אחד הבלית ברק של אור בדיוור ישיר מאביו שבשמים.

ניגשתי אליו ואמרתי לו: "בגלל הקורונה לומדים היום אצל פנחסוב. בוא איתי!".

בדרך למקום השיעור הוא סיפר לי: "בכלל לא הייתי אמור לעבור כאן. הלכתי ברחוב אחר, בכוונה להמשיך ישר הביתה, אלא שליך הקיוסק בדרך התגודדה קבוצה של נשים. לא רציתי לעבור שם, ולכן החלטתי להאריך את דרכי דרך הרחוב הזה".

"גם אני לא הייתי אמור לעמוד כאן. הרי בתי הכנסת בעיר כבר נפתחו, ואם לא העקשנות של הגבאי, כבר הייתי יושב מזמן בבית הכנסת עם כל חברי השיעור. תראה כיצד אלוקים חשבה לטובה. תראה גם איך הקב"ה שמע לתפילתך, ורק נתן לך עוד ניסיון קטן, שתתגבר ותשמור על עיניך. ברגע שעמדת בניסיון הזה קיבלת את

כל מבוקשך".

עלינו לגג של פנחסוב ללמוד תורה. הגענו לגג העולם.

כעבור שבוע וחצי קיבלתי טלפון מהרב משה נחשוני שליט"א: "הייתי היום בבית חולים לצורך בדיקה מסויימת, ובדיוק באותו זמן הגיע לבקר את הרב צבי זלצר [זצ"ל] נכדו החביב, ושמעתי אותו מספר לו על תלמיד חדש שהצטרף למדרשייה". כאן סיפר לי הרב את סיפורו של מנחם, כפי שקראתם כאן, והוסיף: "יהודי שבמשך חודשיים התפלל כל יום שיזכה ללמוד תורה - צריך לעזור לו. לא מספיק להיפגש עמו רק פעם בשבוע. בבקשה, תקשר בינינו, וכך אוכל לראות שיתקדם בלימוד התורה גם בשאר הימים".

התפלאתי לשמוע, איך הקב"ה סיבב שהסיפור הנכון יגיע בדיוק רב לאזניו של ר' משה. אכן תכננתי ליצור קשר עם מנחם, ולהעביר לו את דברי הרב, אך עברו כמה ימים ועדיין לא הספקתי לעשות זאת. בינתיים הגיעו כמה תלמידים ותיקים לסיום פרק 'אלו מציאות'. ראשי הארגון ארגנו סעודת סיום לכבודה של תורה, וקראו לרב נחשוני שליט"א לכבד את המעמד בהשתתפותו.

כאשר הגיע הרב לגג של משפחת פנחסוב לחוג עמנו את סעודת הסיום, הוא פגש את מנחם, התלמיד שהצטרף אלינו בדרך פלא. מאז הם בקשר שמטרתו אחת היא - להתקרב אל אבינו שבשמים בלימוד תורתו ובקיום מצוותיו.

אני מאושר שזכיתי להיות שליח לדבר מצווה, ולראות בעיניים איך "קרוב השם לכל קוראיו", לכל הקוראים לו באמת!

(מתוך עלון "השגחה פרטית" פרשת דברים תש"פ)

ספרי 'דרשו'
שנבשו את העולם היהודי
במבצע
ענק
של פעם בשנה

כל הפרטים
בעמודים 16-17

המבצע
הגדול
של תחילת זמן אלול

אחר נישואיי, גרתי תקופה קצרה בירושלים עיה"ק, בשכנות לפוסק הגדול הגה"צ רבי משה הלברשטאם זצ"ל. פעם הזמין אותי לנישואי בתו שתחי'. תקופה אחר החתונה, פגש אותי רבי משה זצ"ל ברחוב, וביקש ממני שאעלה לביתו. לא היה לי שום מושג מה רוצה רבי משה ממני...

הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א, אב"ד סאנטוב ליקווד, על אורחותיהם של גדולי ישראל

"וְקָרְאוּ לוֹ זִקְנֵי עִירוֹ" (דברים כ"ה, ח')

בימי בחרותי בעת למודי בארצנו הקדושה, זכיתי להסתופף בצילו של מרן הגאון הצדיק רבי משה אריה פריינד זי"ע, כשעדיין כיהן כראש בית דין, טרם התעטרותו פאר לכהונתו הרמה, להיות מלכי צדק מלך שלם, גאב"ד ירושלים עיה"ק. בד בבד שימש אז כראש ישיבת 'סאטמאר' בקרית מלך רב. זכיתי להצטרף כמה פעמים לשולחנו הטהור, בשלש סעודות ובשאר מעמדי קודש.

בבניין הישיבה היה לו חדר מיוחד, שם היה מסתגר מדי יום ביזמו לאחר התפילה עד כחצות היום, והרבה שם לשפוך שיח ותפילה, ולהעתיך בפרקי תהלים עבור כל ההזכרות והקוויטלאך שהובאו אליו לפקודת ישועה ורחמים. לשם הייתי עולה אליו הרבה פעמים לאחר שגמר סדר תפילתו, עזרתי לו לקפל את הטלית והתפילין שלו, וזכיתי ליהנות הימנו עצה ותושיה בדבר ה' זו הלכה, גם בעובדין ברבין וסיפורי צדיקים, ושיחות חולין של תלמידי חכמים, ואח"כ זכיתי ללוות אותו לביתו נאוה קודש.

פעם סיפר לי שבימי ילדותו בעיר סיגעט, כיהן כראש בית דין זקני הגה"ק רבי שלמה יהודה טאבאק זי"ע בעל 'ערך ש"י' ו'תשורת ש"י', והיה לו בית מדרש קטן משלו, ששם היה מתפלל תפילותיו בימי החול.

"פעם בימי ילדותי" - סיפר לי רבי משה אריה זי"ע - "אירע שהוצרכתי להתפלל תפילת מנחה בשעה מוקדמת, ונכנסתי להתפלל ביחידות בבית מדרשו של בעל 'ערך ש"י'. כשהגיע זמן תפילת הציבור, נכנס הרב לבית המדרש, ובהיות המקום צר הוכרח לעבור דרכי, בכדי להגיע אל מקומו הקבוע לצד ארון הקודש. כשהגיע בסמוך אלי וראה שאני עומד באמצע תפילת 'שמונה עשרה', נעמד ולא רצה לעבור לפני המתפלל...

"אדהכי והכי נתאספו המתפללים, אך בראותם שהרב עומד ומחכה, נעמדו אף הם, וכך עמדו כל הקהל ובראשו הרב להמתין על הילד משה אריה' עד שגמר תפילתו, ואז נפנו להתחיל בתפילתם..."

הספר, והתנצל בפני שמלאכת הכתיבה קשתה עליו מאוד, ואפילו ההסכמות הניתנות על ידו נכתבות על ידי אחד מנאמני ביתו, ואילו הוא רק חותם עליהם, אמנם בכל זאת משום כבודו של זקני, הגה"ק בעל 'ערך ש"י' זי"ע - שהוא זכה להכירו - יתאמץ ביותר ויכתוב בעצמו איזה דברי ברכה, ובקשני שאשאיר את הספר אצלו לכמה ימים עד שיתפנה לכתוב.

לאחר כמה ימים סרתי למעונו, והראני שכבר התחיל לכתוב: "מדי יום אני כותב כמה מילים" - אמר לי - "והנני מקווה שתוך ימים ספורים יהיה הדורון מוכן בעז"ה".

לאחר זמן פגשני ברחוב, וכשראה אותי נהרו פני קדשו, ואמר לי בהתרגשות: "כבר גמרתי את מלאכתי - ואתה יכול לבוא לקחת את ספרך!". כשבאתי אליו לביתו, נתן לי את הספר כשברכה נלהבת מפארת את דף השער, ואמר לי בענוותנותו: "איך אני אומן במלאכת הכתיבה, עתה זקוק אני להסכמתך אם אכן כתבתי כהוגן..."

זכיתי להתקרב לאיש מורם מעם - הרה"צ רבי אלי' ראטה זצ"ל, משב"ק של הרה"ק רבי שלומ'קה מזוועהיל זי"ע (אשר נתקרבת אליו ע"י מו"ר הגה"צ רבי מרדכי פרידלנדר זצ"ל), והרבה זכיתי להסתופף בצילו, דלה דלה לנו מבאר מים חיים, והשקני מאוצרו הטוב, למלאות את אסמי באוצרות תורה וחסידות.

**לאחר חתונתי הייתי אצל הרה"צ
רבי אלי' זצ"ל, וביקשתי ממנו
הדרכה לרגל הקמת ביתי החדש,
ואמר לי, שאדאג לכך שבביתי
יהיה תמיד מוכן מזונות ושתיה
בצד, וכשיבואו אנשים לאסוף
צדקה - לבד מהנדבה שנותנים להם
- יכבדו אותם גם במזונות ושתיה**

ה"בית ישראל" - שתמיד היה 'א שארפער' - הגיב על זה: "סלונמער רבי, איר האט מיר צונעמען אויף פיצלאך" ... (תרגום?)

אחר נישואיי, גרתי תקופה קצרה בירושלים עיה"ק בשכינות לפוסק הגדול הגה"צ רבי משה הלברשטאם זצ"ל בעל 'דברי משה' וחבר ה'בד"ץ. רבי משה היה מגדולי המשיבים בדורנו, כשרבים משחרים לפתחו ומבקשים לשמוע את דבר ה' זו הלכה - ולפעמים ראיתי שהתור התארך עד לרחוב, כמו כן היה הוא 'הרב' שלי לאחר חתונתי. פעם הזמין אותי לנישואי בתו שתחי'. כשהגעתי לחתונה, הגיע באותה העת גם מרן הגה"צ רבי משה אריה פריינד זצ"ל - שהיה אז ראב"ד ירושלים עיה"ק - ונכנסתי עמו ביחד.

תקופה אחר החתונה, פגש אותי רבי משה זצ"ל ברחוב, וביקש ממני שאעלה לביתו - לא היה לי שום מושג מה רוצה רבי משה ממני. כשעליתי לביתו, אמר לי רבי משה, שכשהוא הלך לבקר אצל בתו וראה את תמונות החתונה, נתקל לפתע בתמונה שוודאי תעניין אותי - רואים שם אותו [את רבי משה בעצמו], ואת רבי משה אריה פריינד, וביחד איתם עומד אבלחט"א אני הקטן - שכאמור הגעתי אף אני באותה עת לחתונה. אומר לי רבי משה: "חשבתי שמסתמא תיהנה מכזו תמונה - לכן לקחתי את התמונה איתי כדי לתת לך אותה במתנה"...

(מתוך פניני 'נועם שיח' - פנחס תשעט)

בפעם הראשונה שנכנסתי לביתו, עמדתי משתומם ולא האמנתי ששייכת מציאות כזאת, שאדם יתגורר בדלות איזמה שאין לשער ואין לתאר, וכמו"כ היה אפוף בצרות ר"ל מכמה וכמה הרפתקאות דעדרו עליו, ואי אפשר לפורטן כי רבות הן, ובכ"ז היה שמח באמת! - הוא היה לאות ולמופת לדברי חז"ל "איזהו עשיר השמח בחלקו".
לאחר חתונתי הייתי אצל הרה"צ רבי אלי' זצ"ל, וביקשתי ממנו הדרכה לרגל הקמת ביתי החדש, ואמר לי, שאדאג לכך שבביתי יהיה תמיד מוכן מזונות ושתיה בצד, וכשיבואו אנשים לאסוף צדקה - לבד מהנדבה שנותנים להם - יכבדו אותם גם במזונות ושתיה להשביע את רעבונם ולהרוות את צמאונם - וב"ה שגם היום אני זוכה לקיים את דבריו.

שמעתי מאת הרה"צ רבי אלי' ראטה זצ"ל, משב"ק של הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זי"ע, שפעם ישבו שלושה אדמורי"ם גדולים ודיברו ביחד, ה"ה הרה"ק בעל 'אמרי חיים' מוויז'ניץ זי"ע, והרה"ק בעל 'בית ישראל' מגור זי"ע, והרה"ק בעל 'ברכת אברהם' מסלונים זי"ע, והם ישבו כך - שה'אמרי חיים' ישב מצד אחד, וה'בית ישראל' מצד שני, ובאמצע ישב ה'ברכת אברהם', וכל הזמן דיברו ה'אמרי חיים' וה'בית ישראל' זה עם זה, בפניו של ה'ברכת אברהם', ומפעם לפעם פנו אל ה'ברכת אברהם' שישב במרכז ושאלו 'סלונמער רבי, מה דעתכם?' - והוא היה משיב.

באמצע דיבר ה'אמרי חיים' שיחה אחת עם ה'בית ישראל', מאחוריו של ה'ברכת אברהם' - בשונה מהפעמים הקודמות שדיברו ביחד בפניו - ולאחר שגמרו, שאל ה'בית ישראל' להרה"ק מסלונים מה דעתו בנידון, והשיב ה'ברכת אברהם': "סליחה, באיזה נידון?", ושאל ה'בית ישראל': "האם אתם לא שומעים?", ואמר לו ה'ברכת אברהם': "לא שמעתי כלום!". הסתכלו עליו בעיניים תמהות, ושאלו בפליאה: "הלוא המשיכו לדבר כמו שדיברנו עד עכשיו", ואז אמר להם ה'ברכת אברהם' דברים נוראים, וכך אמר:

"בעודני נער, הקשבתי פעם לתוכן שיחתם של אבי ואמי, וכאשר אבי הבחין בכך, קרא אותי אליו ואמר לי שהוא רוצה ללמד אותי יסוד חשוב בחיים: כשאדם מדבר עם אחר - ולא אליך - אזי אל תקשיב כלל למה שהם מדברים, ועל אחת כמה וכמה כשההורים מדברים ביחד, שלא תיגש להקשיב מה שהם מדברים. ומאז, כששני אנשים מדברים ביניהם מה שלא נוגע אלי, אני פשוט לא שומע! ולכן כשדיברתם כל הזמן בפני, הבנתי שגם אני שייך בזה, והקשבתי ואמרת לי גם את דעתך, אבל כשדיברתם מאחורי גבי, הבנתי שזה לא שייך אלי, ופשוט לא שמעתי מה שאתם מדברים"...

קבל את גליון 'לקראת שבת' ישירות למייל
שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

המבצע הגדול של תחילת זמן אלול

תרום 22 ש"ח להודש למשך 12 חודשים
 סך כל התרומה 264 ש"ח

זקבל מיידית
סט 'משנה ברורה'
של 'דרשו' 6 כרכים
וספר 'דרש דוד'
 על המועדים או על מסכת אבות

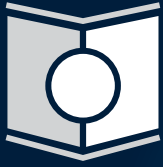

תרום 18 ש"ח להודש למשך 10 חודשים
 סך כל התרומה 180 ש"ח

זקבל מיידית
סט 'לקראת שבת'

סט הספרים שנקרא בשקיקה בכל העולם היהודי,
 5 כרכים עם אלפי סיפורים מרתקים ומחזקים
 לפרשת השבוע מלוקטים מהמבחר של עלוני
 'לקראת שבת' של 'דרשו'.

Dirshu
 דרשו ד' ועוזו
 קרן עולמית לחיזוק
 ועידוד לימוד התורה

לרגל החזרה להיכלי התורה, דרשו ו'אחינו' יוצאים במבצע מיוחד של תורמים וזוכים. תורמים לחיזוק מאות ואלפי התלמידים שבארגון 'אחינו' וזוכים בספרי 'דרשו' שכבשו את העולם היהודי.

**המבצע
 לזמן
 מוגבל**

02-5609000

תרום 24 ש"ח לחודש למשך 15 חודשים
 סך כל התרומה 360 ש"ח

**וקבל מיידית
 סט 'משנה ברורה'
 סט 'לקראת שבת'
 וספר 'דרש דוד'**

* משנ"ב - 6 כרכים, 'לקראת שבת' - 5 כרכים, דרש דוד' - על המועדים / מסכת אבות

כאן פרץ הבן בבכי: "אבא! למה לך מנהגך המוזר הזה כל הימים? למה לא לעשות המצווה בשלימות? ולמה ביישתני לעיני כל? אודות מנהגך הטוב, הייתי ללעג וקלס בעיני כולם! מה ראית על ככה ולמה לך לעשות כה, וכדי ביזיון וקצף?"...

גאב"ד 'חרדים', הרה"צ אשר אנשיל כ"ץ שליט"א, על 'עבודת האלול'

להיקרא 'חצי' כל ימי, בכדי לעשות המצווה בשלימות. נוח לי להפיל את עצמי לתוך כבשן האש, ולא אבייש פני חברי ברבים. אין כאן שום כוונות טמירות ונעלמות, כי אם כבוד הזולת ותו לא!". והוסיף האב ואמר לבנו: "אבקשך לא לגלות הדבר בחיי, שלא תגלה בושתי... זכה ר' אברהם להיקרא 'חצי' בעוה"ז, אבל בכך נכנס בשלימות לעוה"ב! יען העדיף לבייש את עצמו בכדי למנוע בושתי הזולת. כמו שאמר רבי אליעזר (אבות ב י): "יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך". ר' אברהם 'החצי' לימד אותנו: לא רק להסתכל על חצי כוס המלאה, אלא להביין שגם החצי הריק מלא הוא...

סיפור נוסף הממחיש את ה'אני לדודי', בחלק של בין אדם לחברו: מרן הגאון רבי חיים עוזר זצ"ל ישב בהיכלו, מתפלפל בחריפות עם תלמידיו בסוגיא מסועפת, כחיצים ביד גיבור נזרות סברות לכאן וראיות להתם. תוך הדברים הביא הגר"ע ראייה מדברי התוספות במסכת יבמות דף נ' כאסמכתא לדבריו. אחד מתלמידיו הגאונים העיר לו: "במחילת כבוד תורתו שדברי התוס' נמצאים בדף נ"א ולא כפי שכבודו ציין". "לא!", ענה הגר"ע נחרצות, "התוס' הינו בדף נ". לא נחה דעתו של אותו תלמיד, והעיר שוב ושוב שהתוס' נמצא בדף נ"א. ובכדי להוכיח צדקתו קם והלך לעבר ארון הספרים, בכדי להוציא את המסכת ולהוכיח כי הצדק עמו. בראותו שקם להביא את הגמרא, העיר לו רבי חיים עוזר: "וכי קל

ר' אברהם החצי' - כך כונה ר' אברהם בפי מכריו, היה יהודי יקר בן-זמנינו, ירא שמיים, עובד כפיים וקובע שיעורים לתורה תמידים כסדרן, ומוספים של ספרי מוסר כהלכתן, ועוד אי איזה מקומן של כמה פרקי משניות ותהילים. ולמה נקרא שמו 'החצי'? על שום מה? משום שכשמו כן הוא: מנהג מוזר היה לו בשיעור היומי הקבוע בביהמ"ד, בו נוטל היה ר' אברהם חלק בראש, והכין במסירות לכל הלומדים והמשתתפים כוסות תה, לחמם הלבבות ולהרוות נפש, אך את הכוסות היה ממלא אך ורק חצי, טיפה לא יותר. והוא פלאי.

וכי תימא צר עין היה? חלילה וחלילה! לב רחב לו! לכל אחד ואחד הכין כמה כוסות שתאווה נפשו, אך כולן מלאות עד חצי, ותו לא! וסוד ה' ליראיו... כך נהג לאורך ימים, ומאז דבק לשמו התוספת המתבקשת 'החצי', אך ר' אברהם מצידו שמר על 'מנהגו החצי' בקפידה מרובה.

יום אחד נבצר מר' אברהם להגיע לשיעור, עקב חולי וחולשה, ולכן שלח את בנו שימלא את מקומו בהגשת התה החם ללומדים. כמובן שאת קפידתו לא שכח, וצירף לבנו אזהרה חמורה למלאות את הכוסות אך ורק חצי, טיפה יתירה לא. בן יכבד אב, וכיוון שכך - אכן נהג כך, ומזג בעין טובה ללומדי השיעור כוסות תה מהבילות מלאות עד... חציין! אך מה גדלה מבוכתו, כשהחל לשמוע מפי הלומדים דברי 'שבח ושרירה': ראו נא, ברא כרעיה דאבוה גם הוא חצוי כמותו... הבן שלא היה רגיל בכך התבייש מזה עד עמקי נשמתו.

בשובו אל אביו, עוד טרם הספיק לפצות את פיו, היה דבר האבא אליו בדאגה: "אמור נא לי, האם מלאת את שליחותי כראוי ומזגת לכולם רק חצי?". כאן פרץ הבן בבכי: "אבא! למה לך מנהגך המוזר הזה כל הימים? למה לא לעשות המצווה בשלימות? ולמה ביישתני לעיני כל? אודות מנהגך הטוב - הייתי ללעג וקלס בעיני כולם! מה ראית על ככה ולמה לך לעשות כה, וכדי ביזיון וקצף?"...

אביו שראה בצער, ענה ואמר לו: "הסתכל בני ושמע: החצי הזה אין שלם ממנו! דע לך בני, כי בין משתתפי השיעור יש יהודי שידיו רועדות לו ללא יכולת שליטה עליהן, אם אתן לו כוס מלאה היא תישפך עליו ויכווה הימנה, מאידך, אם אתן לו חצי בלבד - הלוא בושה תכסה פניו שיבלוט הדבר ויתגלה לעיני כל, על כן החלטתי למזוג למשתתפי השיעור כולם רק חצי! ואם אמנם מבייש אני בהכי את עצמי, עדיפא לי לבייש את עצמי מאשר הזולת, ומוטב לי

יום אחד נבצר מר' אברהם להגיע לשיעור, עקב חולי וחולשה, ולכן שלח את בנו שימלא את מקומו בהגשת התה החם ללומדים. כמובן שאת קפידתו לא שכת, וצירף לבנו אזהרה חמורה למלאות את הכוסות אך ורק חצי, טיפה יתירה לא

איך ניתן לעורר ולקיים את האני לדודי ודודי לי, שיהא כמים פנים אל פנים? אלא שהתשובה לכך מבוארת בכתוב עצמו, דכתיב 'אני לדודי ודודי לי', ולאחר מינה כתיב 'הרועה בשושנים' - שקאי על מרעה שמן בלימוד התורה, שירעה את עצמו בעסק אתונותא, כעין שדרשו חז"ל (זוה"ק ח"ב כ ב, שבת ל:). עה"פ 'שפתותיו שושנים נוטפות מור' - אל תקרי שושנים אלא שושנים - אלו ת"ח שושנים בתורה, כך נמי נפרש 'אני לדודי', והאיך? ע"י 'הרועה בשושנים' - שירעה את עצמו במרעה טוב, ושמן של עסק התורה ובהכי יזכה לעורר אהבת דודים.

אלול הוא הזמן גרמא לשנות בתורה, ועליה אמרו (פרקי דרבי אליעזר פמ"ו, טור או"ח סי' רס תקפא, וראה עוד שם במג"א ס"ק ב) שמראש חודש אלול מתחילים ארבעים הימים שהיה משה במרום, ונתעלה כמלאכי אל לקבל לוחות שניות. ולכן היא הנותנת לעורר דייקא בה את 'האני לדודי' בתורה מן השמיים, ובוזה יקנה לעצמו יראת שמיים. ומצינו בזה רמז נאה מבעל התניא (ליקוטי תורה ראה לב ב) שסופי התיבות של 'אני לדודי' ודודי לי הם ארבע פעמים אות י' שהם מספר ארבעים, הרמזים על אותם ארבעים יום שעלה משה.

אשר על כן, לימוד התורה הוא הדרך הנכונה שיברור לו האדם בחודש אלול, לעורר בו את 'אני לדודי', שעל ידה יזכה לקרבת המקום "ואני קרבת אלקים לי טוב", וגם לרבות לזיכרון נפשו במידות טובות בינו לחבירו, שהמאור שבה מחזירו למוטב. ב' עניינים אלו - בין האדם למקום ובין האדם לחברו, מצאנו רמזים בריש פרשתן, העה"פ (י' יא): "כי תצא למלחמה על אויבך" וברש"י (ומקורו בחז"ל ובתנחומא) במלחמת הרשות הכתוב מדבר וכו', ולא דיברה תורה אלא נגד יצה"ר. ופירוש הרה"ק רבי מנחם מענדיל מווארקא ז"ע (דברי בינה פרשתן), ששני הדברים האלו עולים יחד בקנה אחד - לא דיברה תורה אלא נגד אותו יצה"ר שבא להכשילו

בענין לבייש יהודי? "... חיון קל עלה על פניו של אותו בחור, שהסיק מכך שכנראה נזכר הרב שהצדק עמו, והתוס' הוא אכן בדף נ"א, ולכן ביקש שלא יביישו לעיני תלמידיו. כך שיבח את עצמו בלבבו בכבודו המדומה. 'ידעתי מה שהרב לא ידע'...

אחרי השיעור, כאשר שבו התלמידים למקומם, פתח התלמיד המתווכח את הגמרא להוכיח לעצמו כי הצדק עמו, אך לתדהמתו גילה שהרב צדק, והתוס' אכן נמצא בדף נ' ולא כדבריו! או אז הבין שהרב כיון עליו בדבריו - וכי קל בעיניך לבייש יהודי! הוא לא רצה שאבייש את עצמי כשאביא את הגמרא לעיני כל, ולכן בייש את עצמו, כאילו שהטעות בידו ולא אבייש את עצמי בכך... וזהו שאמרו במשנה (אבות ד' יב): "יהי כבוד תלמידך חביב עליך כשלך". בכך מקבלים דברי חז"ל שאמרו: "נוח לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש, ואל ילבין פני חבירו ברבים" (ברכות מג: ב"מ נט. סוטה י:), הבנה חדשה: נוח שיפיל עצמו לכבשן, ואל יבייש תלמידו את עצמו ברבים...

א-ל-ו-ל... מילה מרטיטה נפש ולב...

לו נרצה לתמצת את עבודת החודש, ואת המשמעות הטמונה בחודש הרחמים והסליחות - הפרוזודור לימים הנוראים הפורסים כנפיהם עלינו לחיים ולשלום - נִמְצָא אותו במילה אחת: **אלו"ל**. ובנוטריקון שלה **א'נ'י ל'דודי ו'דודי ל'י** (שה"ש ו ג) וכמובא בקדמונים. פסוק זה טומן בחובו שני פירושים בתרי אנפין ותרתי לטיבותא: האחד כפשוטו של מקרא, ש'דודי' הוא מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, ומשמעותו לתת ולהקריב את ה'אני' עבור 'דודי', ובכך יזכה שיהא 'ודודי לי' - שיזכה להרגיש חיות ומתיקות בעבודת ה' ובלמוד התורה, כמאה"כ (תהילים עג כח) 'ואני קרבת אלוקים לי טוב'. והפירוש השני ש'דודי' קאי על כנסת ישראל כמובא במפרשים, והכוונה לתת את האני והעצמי ל'דודי' היינו רעהו, כמאמר המשנה 'שלי שלך', להחשיבו ולכבדו, 'טוב מלבין שיניים ממשקהו חלב', ואז תראה שכמים הפנים לפנים ו'דודי לי' - ידיך יחזיר ויתן לך, ובכך תתרבה האחדות והרעות בתוך בני ישראל.

שתי הדרכים הללו, הלוא המה שני תנאי התשובה ופתחי המבחן לימים הנוראים, שהם **'בין אדם למקום' ו'בין האדם לחבירו'**, ובלעדיהם לא דרכנו על מפתן התשובה, שהרי עבירות שבין אדם לחבירו אין יזה"כ מכפר עד שירצה את חבירו (משנה יומא פ"ח מ"ט, ב"ק צב.), ולא יועיל בין אדם למקום, ללא בין האדם לחבירו, שהם כתרי רעין דלא מתפרשין - בדרכי התשובה.

ואליבא דאמת, ב' דרכי עבודה הללו של האני לדודי, שהן בין אדם למקום ובין אדם לחבירו, יחדיו יהיו תמים והא בהא תליא מילתא, שהרי לא שייך שלימות בבין אדם למקום מבלי שלימות בין אדם לחבירו, וימי שאהב את האבות הוא יאהב את הבנים' (פיט קדום מבעל סמיכת חכמים). ולכן רק ע"י שלימות של 'אני לדודי' בתרי אנפין, יזכה לתכלית הנרצה של עבודת ה'אלול'.

אך כאן נשאלת השאלה: איך?

הרב מושקוביץ חבש את כובעו, ובזריזות יצא מהרכב. בינתיים, גם מהרכב שמאחוריו כבר יצא הנוסע, אדם מבוגר ולא מוכר, שהתקדם אף הוא לכיוון המעליות, מושיט לרב מושקוביץ יד לשלום. 'א היימישע ייד? כאן?' שאל הזר באידיש רצוצה מתובלת באנגלית, תמיה על הימצאות יהודי של צורה בטבורה של ממפיס החומרית...

איך הסתיימה הפגישה הנדירה עם המליארדר?

הרה"ג ר' אשר קובלסקי שליט"א

אני לדודי ודודי לי!

השמש הקיצית מתחילה כבר לאסוף את קרניה, ושוב מתכסה לו היקום בשמיכת קטיפה מרוממת, בענני נוצה אלוליים. תקיעת השופר נשמעת ברמה מדי בוקר, ההכנות לקראת החגים לובשות צורה מעשית ופעילה, כל יהודי מתחיל לחוש את אותו רעד מרטיט חולף בלבו. רק נשמע קול הקורא אלול, ולבו של כל יהודי מנתר בהתרגשות, התחושה היא שאנו מצויים בזמן מיוחד, בעידן אחר, בחודש שהוא פלנטה אחרת מעל כל היתר, בזמן מיוחד, יקר ונדיר.

ואת החודש הזה כולנו מנצלים, הכי טוב שאפשר. כל יהודי מחפש להתחזק, להתעורר. יהודים מתחזקים בלימוד התורה, מוסיפים שיעור, ספר מוסר, דרשה מעוררת. בני תורה לומדים שעות רצופות, ספרי התהלים בלים מרוב שימוש, אנשים מוסיפים מעשי חסד, כל יהודי 'עוסק' ו'עסוק' בחודש אלול בכל כוחו, מחפש את ההתחזקות שלו, את השיפור הרוחני שלו.

מהי באמת הייחודיות של החודש הזה? מה נשתנה חודש זה מכל החודשים, איזו הזדמנות אדירה טמונה בחיקו?

כדי להשיב על השאלה הזו, נצטרך להעמיק מבט אל תוכו ופנימיותו של כל יהודי. בעומק הלב פנימה, שוכנת לה שאיפה גדולה, כיסופין שאין להם גבול. כל יהודי רוצה ושואף לחיות מתוך קירבת ה', לחוש בכל עת ורגע בידי הבורא יתברך, להרגיש כי יד ה' עמו, מיישרת את דרכיו וחובקת את צעדיו.

אנו יודעים כי כשיהודי חי מתוך קירבת ה' - נפשו מרוממת, נשמתו עורגת. זה לא שאין לו קשיים ונסיונות, יש ויש - אך קל הרבה יותר לעבור אותם, קל הרבה יותר להתמודד עימם. כי כשאדם חש שרוח גדולה וחמה מלווה אותו, כשיהודי מרגיש שהשערים פתוחים בפניו, כשבן תוקע את ידו ביד אביו - הוא מסוגל להתגבר על כל מכשול, לדלג על כל מהמורה.

במשך כל השנה, מסתובב היהודי בעולם, ומחפש. מחפש את ה', מחפש להתקרב, משתוקק לפתוח את הלב, כוסף לחוש שבורא עולם עמו. זה לא קל, הנסיונות גדולים, היצר מתעתע, הדאגות

מטרירות, המוח מבולבל. בשערי שמים עומדים כוחות אימתניים, להפריע, להרעיש, לא לתת לרגשותיו של היהודי להגיע עד כסא הכבוד. לבסוף, לא מעט פעמים מרים היהודי ידיים, מפסיק לחפש, מאבד את השאיפה, נכנע למציאות...

יום ועוד יום חולף, לב יודע מרת נפשו, כולנו באותו סטטוס. רוצים ושואפים - אך המרחק גדול. כוספים לאבא, משתוקקים לקרבתו - אך יש כל כך הרבה הפרעות. הלב מושך, הנשמה מתגעגעת, אך קשה כל כך להקדיש זמן וכוחות, להתגבר על כל המפריעים, ובאמת להתקרב ולהרגיש את יד ה' עימנו, את ההסתופפות בצילו של אבא...

ואז מגיע חודש אלול. ובחודש הזה קורה מהפך, משהו שלא קרה ב-11 החודשים שחלפו. הרה"ק בעל ה'פנים יפות' בפרשת 'אחרי' מגלה, כי חודש אלול מיוחד בכך שבו אבא בא אלינו, אלינו. הוא יורד מכסא כבודו, ומושיט לנו יד. הוא עומד בכבודו ובעצמו בשערי שמים, מחזיק את השערים פתוחים ומזמין אותנו להיכנס. חודש אלול הוא חודש של רחמים, רחמים בארמית זו אהבה. חודש בו אהבתו של ה' משתפכת אלינו, קוראת לנו, חושקת שנבוא ונתקרב...

הפותח שער לדופקי בתשובה! אבא שבשמים יוצא אלינו, בא לקראתנו. הוא מחפש את הרטט הקל ביותר בליבנו, את התזוזה הכי קטנה לכיוונו - כדי לקרב אותנו אליו, לקשר אותנו עמו

באהבה אין קץ. אם בכל ימות השנה אנו זקוקים למאמץ מיוחד - הרי שבחודש הזה אין צורך בו, ה' יתברך בעצמו פותח את השער לקראתנו, רק ניתן לו יד!

הבה נכיר בכך שאבא בא אלינו, ונפתח לו את הדלת, נקבל אותו בליבנו. נחפש את הצעד הקטן, הקפיצה שלנו לקראת אבא. המלך יוצא אלינו, אבא שבשמים מושיט לנו יד, כל שעלינו לעשות היא להושיט יד בחזרה: לקבל על עצמנו קבלה טובה, להוסיף כמה דקות לימוד, להתחזק בשמירת הפה והעיניים, לחזק את כח התפילה. משהו קטן שלנו - קפיצה לעבר אבא - - - וכבר נחוש את ה'ודודי לי'. את אהבתו של בורא עולם, את הקשר שלנו עמו. קרוב אלינו הדבר מאוד, עכשיו הזמן!

המירוץ ללבו של הגביר...

היה זה לפני כ-25 שנים, בשעת ערב אביבית ונעימה, בממפיס שבטנסי, דרום ארצות הברית. הרחוב התוסס פועל כשיגרה, אנשים ממהרים, נהגים מצפצפים. על אם הדרך, עומד הרה"ג רבי סיני מושקוביץ שליט"א - שכיחן אז כראש ישיבת 'פני משה' בבית מאיר, והוא ששיתף אותנו בסיפורו האישי לפרטיו. לפתע, יד חמה טופחת על כתפו של הרב מושקוביץ. 'שלום עליכם!' - קורא לעברו הגאון רבי אפרים גרינבלט זצ"ל - שהיה מגדולי הרבנים בממפיס - טנסי, ותלמיד מובהק של פוסק הדור - הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל. 'אוהה, שלום עליכם!' - משיב הרב מושקוביץ בחיוך רחב, מופתע מהמפגש המרגש עם אחד מחשובי הרבנים בעיר, עמו היה לו קשר בעבר.

השניים באו בשיחה, סביב תפקידו של הרב מושקוביץ כראש ישיבה, והגעתו לחו"ל לגיוס כספים - לצורך בניית בניין חדש לישיבה. הרב מושקוביץ תינה את צערו על הקושי הגדול במלאכת גיוס הכספים, ונאנח באכזבה כשסיפר שבקושי הצליח לגייס את דמי כרטיס הטיסה. 'הולך קשה, קשה מאוד' - אמר הרב מושקוביץ, ורבי אפרים נזעק לעזרתו.

'יש לי רעיון בשבילך', אמר לפתע כשבעיניו ניצת זיק של התלהבות. 'תשמע, ישנו יהודי יקר ובעל לב חם ופתוח לצדקה, בשם מיסטר בלו. מיסטר בלו זכה בצעירותו לקבל ברכה לעשירות מופלגת מהרה"ק רבי אהרן מבעלזא ז"ע, אשר הבטיחו כי אם ישמור תורה ומצוות יהפוך לעשיר גדול. ואכן, מיסטר בלו עמד בתנאי, והפך לאחד המיליארדרים הגדולים כאן, בבעלותו מרכזי עסקים, דירות להשכרה, מלונות ובתי אבות, ומה לא...

נו', התלהב הרב מושקוביץ, 'כנראה הרב נשלח משמים לסייע במלאכת גיוס התרומות... איך אני מגיע למיסטר בלו?'

'זו בעיה', - נאנח רבי אפרים, 'זה לא כל כך פשוט. מיסטר בלו זה, סיגל לעצמו מנהג יפה, לעזור לכל פניה ובקשה, להיענות בחיוב וברוחב לב לכל מבקש עזרתו. לאור זאת, הוא היה כתובת לאלפי פניות, שממש הטרידו את מנחתו ולא נתנו לו לעבוד, מה עוד - שהוא נהג לחלק לצדקה בלי לחשוב, עד שמקורביו חששו שהוא פזרן מדי.'

רבי אפרים התרגש, והודיע מיד לרב מושקוביץ על הסייעתא דשמיא המופלאה. 'תהיה מחר, בתשע בבוקר בדיוק, במשרדו של מיסטר בלו - בבניין המשרדים המפואר 'Belz Towers' - מגדלי בלו. תתארגן מראש עם נהג מקומי שיקח אותך, כדי שלא תאחר ותחמיץ את הפגישה חלילה!'

לכן, היום מיסטר בלו מתגורר בטירה שמורה, מוקפת גדרות, לא ניתן להגיע אליו. כדי לשלוח אליו בקשה, צריך לעבור מערכת מזכירות מסועפת, המטפלת בכל הבקשות המופנות אליו. זה יקח הרבה זמן, מה גם שלא תצליח להיכנס אליו, אלא תקבל משהו לפי קריטריון קבוע. ובכל זאת, אנסה למצוא דרך להגיע לפגישה עם מיסטר בלו בעצמו - אמר רבי אפרים, והשקיע שעות ארוכות בנסיון להצליח במשימה...

אך המאמץ לא נשא פרי, ורבי אפרים נאלץ להודיע לרב מושקוביץ שזה בלתי אפשרי. 'במקום פגישה אתו - אנסה לסדר לך פגישה עם מזכירו האישי. אולי זה יצליח...' - אמר, והתקשר למזכירו האישי...

למרבה ההפתעה, המזכיר של מיסטר בלו התרצה מיד, וניאות לקבוע פגישה ליום המחר, בשעה תשע בבוקר. 'אבל בתשע אפס אפס, נדבר חמש דקות, ונראה מה מתוך השיחה יוכל להגיע לידי מיסטר בלו, ומתי זה יקרה...' - קבע המזכיר.

רבי אפרים התרגש, והודיע מיד לרב מושקוביץ על הסייעתא דשמיא המופלאה. 'תהיה מחר, בתשע בבוקר בדיוק, במשרדו של מיסטר בלו - בבניין המשרדים המפואר 'Belz Towers' - מגדלי בלו. תתארגן מראש עם נהג מקומי שיקח אותך, כדי שלא תאחר ותחמיץ את הפגישה חלילה!' - אמר רבי אפרים...

כל אותו לילה לא הצליח הרב מושקוביץ להירדם, הן מי מילל ומי פילל כי יצליח להגיע לפגישה עם מזכירו האישי של מיסטר בלו. והנה, הרגע הגדול קורה! הרב מושקוביץ סיכם עם אחיו - ר' יעקב - המתגורר במקום, כי הוא יסיע אותו אל היעד, כך יוכל לוודא שלא יחמיץ את השעה...

למחרת, בשעה 7:28 דקות בבוקר, כבר המתין הרב מושקוביץ, לאחר תפילת שחרית מעומק הלב להצלחת הפגישה המיועדת

עם מזכירו של מיסטר בלז. ב-7:30 בדיוק יצאה המכונית לדרכה, אך נתקלה בפקקי תנועה, שהעלו את מפלס המתח ברכב לנוכח העיכוב הלא צפוי...

בסופו של דבר, לאחר מאמץ לא פשוט על הכביש, בעשרה לתשע היה הרכב בשער החניה של מגדל המשרדים המפואר. 'תרד כאן, ליד המעליות. תזמין מעלית לקומה ארבעים ושתיים. אני מחנה את הרכב ומצטרף אליך...' אמר האח, 'אבל תנסה להזדרז, מאחוריי יש רכב שרוצה להתקדם, אני לא יכול לעצור את התנועה...'

הרב מושקוביץ חבש את כובעו, ובזריזות יצא מהרכב. בינתיים, גם מהרכב שמאחוריו כבר יצא הנוסע, אדם מבוגר ולא מוכר, שהתקדם אף הוא לכיוון המעליות, מושיט לרב מושקוביץ יד לשלום. 'א היימישע ייד? כאן?' שאל הזר באידיש רצוצה מתובלת באנגלית, תמיהה על הימצאות יהודי של צורה בטבורה של ממפיס החומרית...

'כן כן', השיב הרב מושקוביץ, מנסה לקצר את השיחה, הן נותרו דקות בודדות עד לפגישה הנכספת. 'אני מארץ ישראל, וצריך כאן מישוהו מקומה 42. היכן המעליות?' שאל בענייניות. 'המעליות שם' הצביע האיש, 'גם אני הולך לכיוון...'

בינתיים, שומע הרב מושקוביץ כי אחיו צופר בחזקה מאחוריו. הוא בטוח כי הצפירות נועדו לסמן לו את הכיוון למעליות, והוא מגיב בתנועה כאומר 'הסתדרתי, אני יודע היכן המעליות'. אך אחיו ממשיך לצפור, ומסמן באצבעו על האיש הזר המהלך לצידו של הרב מושקוביץ.

הרב מושקוביץ שוב מסתובב, ומשיב לאחיו: 'כן', הוא צועק לעברו, 'הבנתי שכדאי לשאול אותך, שאלתי אותך, ואני הולך אחריי לכיוון המעליות...'

אך האח ממשיך לצפור, עד שגם האיש הזר מסתובב אחורנית. הרב מושקוביץ לא רוצה שהאיש יתעכב מלהורות לו היכן המעליות, ומרגיע אותו: 'הוא רוצה שתסביר לי היכן המעליות. סימנתי לו שהסברת לי אך הוא כנראה לא הבין. עזוב, בוא תראה לי היכן המעליות...' - אומר הרב מושקוביץ, ומוסיף ללכת יחד עם האיש הזר לכיוון...

פגישה שווה מיליונים...

בינתיים, התרחקו השניים ממקום החניה, והמשיכו בדרכם. 'ומה מעשיך כאן, יהודי מישראל?' שאל הזר בנחמדות. הרב מושקוביץ כבר היה חסר סבלנות, והביט בשעון ברציפות. חמישה לתשע. תוך חמש דקות הוא חייב להיות בתוככי המשרד של מיסטר בלז, אצל מזכירו הראשי. במקום לענות, הוא שואל את היהודי שלצידו בנימוס: 'אני קצת ממהר. תגיד, כל כמה זמן מגיעה המעלית?'

'אה, שניות ספורות', השיב האיש בקצרה, וממשיך לנסות לתהות על קנקנו של הרב מושקוביץ. 'יהודי כמוך כאן, בוודאי מחזיק איזה מוסד תורני או ארגון צדקה. הלא כן?'

'אכן', עונה הרב מושקוביץ את התשובה הכי קצרה שאפשר, ושב לנושא המטריד אותו באמת: 'אבל למה המעלית לא מגיעה? אני

חייב להיות בתשע בקומה הארבעים ושתיים!' 'היא עוד תבוא, יהיה בסיידר', מרגיעו היהודי המבוגר. ואכן - באותה רגע הגיעה המעלית והשניים נבלעו בקרבה. 'מה אתה מחזיק בארץ? האם המצב הכספי של מוסדות התורה בארץ בכי רע? האם אתה מרגיש בכך?'

'אני יכול לענות לך באריכות', משיב הרב מושקוביץ בחיוך מאולץ, 'אבל באמת שאין לי זמן. יש לי פגישה בתשע, וכבר שלוש דקות לתשע. הנה הגענו לקומה הארבעים ושתיים, הוא אומר ומשחרר אנחת רווחה...

היהודי שעמו יוצא מהמעלית, ונעלם במסדרונות הארוכים. הרב מושקוביץ מתחיל לחפש את דרכו למשרדו של מיסטר בלז, ובאותו רגע מגיעה מעלית נוספת. מתוכה, מתנשם ומתנשף, נרגש ונסער, יוצא אחיו, שכבר הספיק להחנות את רכבו.

'מה דיברת אתו?' - שואל האח במתח.

'עם מי?' - שואל הרב מושקוביץ.

'מה זאת אומרת עם מי? - עם מיסטר בלז! מה דיברת אתו?' 'לא דיברתי אתו, ואני גם לא אדבר אתו. אני אמור לדבר עם המזכיר שלו, וגם זה - רק בעוד שתי דקות, כי עכשיו רק 8:58. היכן המשרד שלו?' - שב הרב מושקוביץ ושואל.

'מה זאת אומרת לא דיברת אתו?' - אחיו המום. 'הרי מהרכב שמאחוריינו יצא מיסטר בלז. הלכת את הדרך למעלית - יחד עם מיסטר בלז. מי שהראה לך היכן המעליות - הוא מיסטר בלז. מי שבילה איתך את זמן הנסיעה במעלית - הוא מיסטר בלז, יצאת מהמעלית יד ביד עם מיסטר בלז! מה הוא שאל אותך?'

הרב מושקוביץ מושך בכתפיו, שותק, שתיקת אכזבה צורבת. 'אוי ואבוי' - השיב לאחר התאוששות מההלם הראשוני - 'ביקשתי ממנו להראות לי איך מגיעים לקומה ארבעים ושתיים, והוא התחיל לנדנד לי בשאלות על מוסדות התורה, המצב הכספי וכולי וכולי... הייתי חסר סבלנות, לא ידעתי מי הוא, ופטרתי אותו ממני. באמת?! זה היה מיסטר בלז?!'

אחיו התקשה להגיב. מבטו אמר הכל, העיד על ההחמצה הנוראית. 'אתה לא מכיר את מיסטר בלז, אבל אני כן. אם היית עונה לו - היה לך בנין חדש ביד, וגם אחזקת הישיבה לכמה שנים קדימה. מיסטר בלז מנחית צ'קים במיליוני דולרים בלי למצמץ. אני לא מאמין שהפסדת, לא מאמין שלא דיברת אתו!' - קרא האח בצער רב...

רק עתה החל הרב מושקוביץ לעכל: 'אוי, איזה החמצה נוראה! הרי מיסטר בלז דיבר אתי, כמעט התחנן שאספר לו מה קורה אתי, מה מעשיי ולמה אני כאן. יכולתי - בפגישת מעלית פשוטה אחת - לצאת עם צ'ק נדיב במיוחד, ובמו ידיי איבדתי את ההזדמנות הזו! מיסטר בלז היה איתי, לצידי, בלובי, במעלית, ביציאה - ולא התייחסתי אליו? איך החמצתי כזו הזדמנות היסטורית?!?!?!'

הרב מושקוביץ אסף את שברי לבו, ופנה לחדרו של המזכיר, שקיבל אותו לשיחה עניינית קצרה, והבטיח לבסוף לשלוח שיק על סכום כלשהו... מאוכזב וכאוב שב הרב מושקוביץ ארצה, ואמר לתלמידיו: 'צ'ק גדול לא קיבלתי, אבל קיבלתי משהו הרבה יותר

'כל ספר הוא טוב' - נענה ה'שפת אמת' ואמר, 'אך הטוב מכולם הוא דף גמרא... פשוט לשבת ולהתעמק בלימוד הגמרא - זה מה שמוביל לרום המעלות, זו ההכנה הטובה ביותר לקראת יום הדין!'

שעוד לפני רגע הפגישה, עוד לפני יום הדין, התחברנו לאבא. נערכנו כיאות, הגענו מוכנים לימי הדין אשר יראו אחרת לגמרי, וגם הצ'ק - בהתאם...

ההכנה הטובה ביותר!

היה זה בתקופה בה התגורר הגאון רבי דוב בעריש איינהורן זצ"ל - אב"ד אמסטוב, בעיירה גור, סמוך למקום מגוריו של דודו - הרה"ק בעל ה'שפת אמת' מגור זי"ע. באשמורת הבוקר של יום ראש חודש אלול, נכנס רבי דוב בעריש לחדרו של הרבי, וביקש לדעת באיזה ספר כדאי ללמוד בחודש אלול, איזה ספר הוא הטוב ביותר לעסוק בו לקראת יום הדין?

'כל ספר הוא טוב' - נענה ה'שפת אמת' ואמר, 'אך הטוב מכולם הוא דף גמרא... פשוט לשבת ולהתעמק בלימוד הגמרא - זה מה שמוביל לרום המעלות, זו ההכנה הטובה ביותר לקראת יום הדין!' כי הדרך הטובה ביותר - קרובה וזמינה. להוסיף עוד כמה דקות לימוד, עוד דף גמרא. זו ההכנה הטובה ביותר ליום הדין, זה מה שיעניק לנו בס"ד שנה טובה ומבורכת!

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com

גדול. פתאום הבנתי מה זה אלול! בימים אלה, בחודש אלול, העולם כולו נע וזע. בעוד זמן קצר, שנה חדשה תעמוד על כף המאזניים, הכל יידון, ייחתך ויקבע לשנה שלימה. החיים, הבריאות, הילדים, הפרנסה, האושר, השמחה - הכל ייקבע לשנה!

זה באמת מטריד, לא פחות מפגישה חשובה לשעה תשע בבוקר כשהשעה כבר חמישה לתשע... זה תופס את הראש, אנחנו נעשים סהרוריים, כמעט אובדי עצות... הראש תפוס, אולי עצבני, בוודאי לחוץ. מה יהיה? איך תיראה השנה הבאה? מה יהיה עם הילדים ואיך יצליחו בלימודים, האם יגיעו תשובות משמחות מהמרפאה או חלילה אחרות, ואיך תיראה הפרנסה?

התקיעות של השופר שאנו שומעים עתה מדי יום, אלה הן הצפירות שבאות לבשר לנו 'אבא כאן!' הן באות לעורר בנו את הנימים החבויים, להשמיע מבפנים את צלילי הנשמה העורגת ומתגעגעת לאבא. יום אחר יום הן משמיעות את הקול מעומק לבנו, שאלול כאן, ואבא לידינו, מחכה לנו. אבא שלנו - בורא עולם - אומר לנו 'הנה לכם חודש שלם, אני בא עד אליכם, רוצה לשמוע, מבקש להקשיב, רוצה את קרבתכם, תדברו אתי, אני כאן כדי לעזור לכם!' חודש אלול הוא זמן שהקדוש ברוך הוא מתקרב אלינו, ומבקש שנתקרב אליו בחזרה, כדי שנגיע מוכנים ליום הדין, כדי שאכן נזכה לקבל שנה טובה, מתוקה, מצליחה ומאושרת... בחודש אלול, 'מיסטר בלז' (-להבדיל-) בורא עולם בכבודו ובעצמו, נמצא איתנו. מגיע אלינו, מושיט את ידו לכל אחד, ומבקש 'ספר לי בני, איך היתה השנה, איפה לא הלך לך, מה במצבך הרוחני אתה רוצה לשנות, ומה אתה רוצה שאני אשנה עבורך במצבך הגשמי...'

אבל היצר עובד - מטריד את הראש, מבלבל את המחשבות, וממלא בדאגות ולחץ. 'עוד מעט ראש השנה', הוא אומר לנו, 'זה לחץ שצריך לעבור, תקופה מוטרדת שעוד יגיעו טובות ממנה. למי יש זמן לשים לב לצפירות של השופר, שמרמזות לנו שמיסטר בלז כאן. הרי עוד מעט יום הדין, תיכף הפגישה הקריטית...'

לא חבל? בורא עולם, אבינו האוהב, נמצא לידינו, עומד לצידנו, מחכה לשמוע, מחכה שנתחבר אליו, שנספר לו, שנחלוק עמו את החוויות הקשות שלנו. כל אחד מאיתנו, בכל מצב, ולא משנה מה עברו, גילו ותחושתו - אבא מחכה לו, אבא מחכה לנו. הבה נדבר אתו, הבה נקדיש כל יום עוד כמה דקות לשוחח עם בורא עולם, לנצל את ההזדמנות הייחודית הזו שהוא עומד לידינו ומקשיב, ומחכה לשמוע אותנו!

אם נעשה כך - נגלה שתפסנו את 'מיסטר בלז' במעלית (-להבדיל-)...

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

"בן יחיד הוא לי" - התייפחה האישה - "ועתה קיבל צו גיוס מהצבא האדום. הניסיונות הרוחניים שם קשים מנשוא, ורוב המתגייסים לא עמדו בהם, חוששני שיקרה כך לבני, שחלילה ישכח את אלוקיו וייצא לתרבות רעה"...

רגשות אמהות יהודיות לרוחניות של בן

הרב ישראל ליוש

"וְתִפְשׂוּ בוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ וְהוֹצִיאוּ אֹתוֹ אֶל זְקֵנֵי עִירוֹ" ... (דברים כ"א, י"ט)

יהודייה צדיקה נכנסה אל הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, עת שימש כרבה של העיר 'סלוצק', ובקשה ממנו בתחנונים ובבכי מר: "הרבי יתפלל על בני שימות מהר..." "מדוע?" - הזדעזע הרב - "מה קרה לבנך?"

"בן יחיד הוא לי!" - התייפחה האישה - "ועתה קיבל צו גיוס מהצבא האדום. הניסיונות הרוחניים שם קשים מנשוא, ורוב המתגייסים לא עמדו בהם, חוששני שיקרה כך לבני, שחלילה ישכח את אלוקיו וייצא לתרבות רעה... התפלל נא שימות כיהודי כשר לפני גיוס... אמנם אשאר ערירית, כי בן יחיד הוא לי, אך טוב מות גופו ממות נשמתו..." רבי יחזקאל פרץ אף הוא בבכי ואמר לה: "במקום להתפלל שימות, הבה נתפלל שנינו שיעמוד בניסיונות, ויצא מן הצבא כשבלו טהור וכשר לעבודתו ית". האשה נרגעה מעט, וכדברי הרב התפללה יחד איתו על חייו הרוחניים של בנה, ואכן תפילתם התקבלה ברצון, ובנה היה מיחידי הסגולה שצלחו את תקופת הגיוס, ומסרו נפש על אמנותם ודתם, תוך התעללותם וצרותיהם של החיילים הרוסיים.

לימים, אמר הג"ר יחזקאל אברמסקי שמעשה זה הבהיר לו פשט בפרשת 'בן סורר ומורה'. התורה מצווה על אביו ואמו של הבן הסורר, להוציא אותו אל זקני עירו ולהביא אותו אל מותו. לכאורה זהו ציווי קשה מאוד, וכמעט בלתי אפשרי עבור הורים, לעשות כך לבנם, פרי בטנם?...

אבל הספור עם האישה הצדיקה שהעדיפה את מות בנה, מוכיח שהורים טובים הם אלו שמעדיפים שבנם ימות זכאי ואל ימות חייב...

הגה"צ רבי אליהו לופיאן זצ"ל סיפר על בן מקורבו, שרצה לנסוע לאמריקה ללמוד שם באוניברסיטה, האב התנגד לכך נחרצות, אך כל שכנועיו לא הועילו והבן עלה על האנייה, בדרכו לאמריקה להגשים את שאיפותיו ללמוד באוניברסיטה... כאשר שמע זאת האב הפטיר בצער: "אילו ידעתי שאין באנייה עוד יהודים, הייתי מתפלל לה' שהאנייה תטבע בים, כדי שבני לא יגיע לאמריקה ללמוד באוניברסיטה..."

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, סיפר על אשה צדיקה שזכתה להשיא את שלוש בנותיה לגדולי ומרביצי תורה, וזאת אודות לכך שבימי השואה, כאשר נכנסו הנאצים ימ"ש לעיירתם, והיו אלו הרגעים האחרונים לפני הובלתם לאושוויץ, לקחה את שלוש בנותיה ומסרה אותן לגוי ואמרה לו: "כל עוד יש לך אפשרות לשמור עליהן כיהודיות, שמור עליהן כבבת עינך, אבל ברגע שהנסיבות לא יאפשרו זאת ותיאלץ להמיר את דתן, אני מתחננת לפניך שלא תעשה כך אלא תשליך אותן למי הנחר".

האם הובלה יחד עם שאר אחיה הקדושים לאושוויץ ומתה מות קדושים, ואילו הבנות זכו להינצל, וכאמור נישאו למרביצי תורה גדולים...

כאשר חזר כ"ק האדמו"ר מצאנז קלויזנבורג זצ"ל מהשואה האיומה, היה מזרז את היהודים הניצולים שלא להתחבר לשכנים החילונים

המשך בעמוד 29

24 שעות

להתקשר לתורה מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 2 3 4

הרב **מאיר שפרוך** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2 2

הרב **אליה אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2 1

הרב **יצחק לובינשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • אנגלית

שלוחה 2 6

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1

הר' **אברהם פוקס** הי"ו
הפותח בכל יום - המייל היומי של דרשו
60 שניות מתוקות על סדר הדף היומי

שלוחה 3

חדש!

ביאורי התוספות
שיעורים מבוארים בלימוד התוס' על
סדר הדף היומי

שלוחה 28

הר' **שלום יכנס ואברהם פוקס** הי"ו
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע

שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

"מהי בכלל השאלה 'מה התועלת'?! הרי רק כך זוכים להגשים את השאיפה של כל יהודי 'לדעת את הש"ס'. גם מי שחושב שאין לו סיכוי להבחין על הש"ס כולו ממש - הרי גם לדעת חצי ש"ס, או רבע, או סדר שלם - זה בהחלט משהו אדיר בכל קנה מידה"

אין חכם כבעל הניסיון: לקראת המבחן הראשון של 'קניין ש"ס' אי"ה לאחר החגים
שיחה מיוחדת ומחכימה עם הרה"ג ר' חיים שאול לוריא, מנבחי קניין ש"ס במחזור הקודם

הרה"ח אהרן כהן

הרכבת יצאה לדרך! מבטאים נבחי 'דרשו' את הרגשתם מול
האתגר. החודש, ביום שישי כ"ב באלול יתקיים אי"ה המבחן המסכם
השני על עוד מאה ועשרים דפי גמרא (ממסכת שבת נט. - עירובין
כב:). כשאחר חודש החגים יתקיים ברוב סייעתא דשמיא המבחן
הראשון במסגרת 'קניין ש"ס', על ידה יזכו אלפי-אלפי יהודים
בשבע שנות השקעה בשינון וחזרות כסדר, לרכוש ידיעה נרחבת
במרחבי ה'תלמוד בבלי' על אלפיים שבע מאות ואחד עשר דפיו.
פנינו לשיחה מחכימה עם אחד ממאות בעלי-הניסיון המאושרים
בעם, הרה"ג חיים שאול לוריא שליט"א מאשדוד, שזכה השנה
עם סיום הש"ס להבחין על הש"ס כולו בפעם אחת במבחן בכתב
במסגרת 'קניין ש"ס'. מדהים בכל פעם מחדש לראות איך שהתורה
מעדנת את לומדיה. כה מענגת היא השיחה. הפשטות והישרות בהן
הוא מעביר את הדברים, מבעירה את הלב. כי אכן, לא בשמים היא.
איך הכל התחיל?

צריך תמריץ. בהמשך, הודו להשם, התמיכה מביתי ובני המשפחה
יחד עם עידוד החברים בשטיבל וכדומה, היתה עבורי מנוע צמיחה.
את ההצלחה 'למעשה' אני חב אפוא בראש ובראשונה לכל הנ"ל,
ושלי - שלהם הוא.

מהי אכן המעלה המיוחדת של המבחן המסכם על 120 דף?
"מבחן זה הוא בעצם התשתית והיסוד למבחנים הגדולים על הש"ס,
אך גם בפני עצמם הם חשובים מאד. זה נותן סיפוק רב שאתה
בעניינים ושולט בחומר. בנוסף, השינון והחזרה על החומר מדי כמה
חודשים מרעננים מאוד את הלימוד בראש ובמח. אגב", הוא מציין,
"כיום זה כבר ידוע ומומלץ על פי המחקרים לרענן את הלימוד
כל כמה חודשים. אמנם במבט ראשון זה נראה גדול וקשה, אך זה
בהחלט בהישג יד ושווה לכל נפש".

אחר כך המשכת למבחנים הגדולים של קניין ש"ס...
"אליבא דאמת, הוא משתף בכנות, "למבחן הראשון הגעתי לא
מוכן כפי שצריך, כיוון שרק כחודש לפני המבחן הראשון בתוכנית
'קניין ש"ס' קיבלתי מכתב שאני זכאי להיכנס למסלול הזה, ורק
אז שמעתי והתוודעתי לפרטי התכנית המיוחדת. המבחן הראשון
היה על הלימוד מתחילת הש"ס בסך 240 דף... אחר כך, קלטתי
את הרעיון הגאוני והפשט כל כך, שכל הזמן הולכים ומתקדמים
ברכישת הש"ס כפשוטו, כשבמבחן השני אחר חצי-שנה כבר נבחנו
על עוד 180 דף, בסך הכל 420 דף, עד שזכינו להגיע השנה למוצאי

"האמת שאין לי תשובות ברורות לשאלה זו", משיב הוא בתום.
"היה זה עם התחלת הש"ס במחזור הקודם בחודש מנחם-אב
תשע"ג, במהלך המעמדים הדגיש מו"ר כ"ק מרן אדמו"ר מבעלזא
שליט"א שגם אברכי כוללים צריכים ללמוד תכנית לימוד יומית,
המועילה לשמור על קביעות הלימוד תמידים כסדרם, ובפרט
בימי בין הזמנים וכדומה שאין בהם סדרי כולל. אז, בעצם החלטתי
להצטרף ללגיננו שלך מלך, לומדי הדף היומי, כשיחד עם זה ידעתי
שאבחן בכל חודש בדרשו כי כך חונכתי - לומדים, נבחנו ויודעים.
"אם כי, בפירוש, על יותר מ'מבחן חודשי' לא חשבתי כלל. אלא
שבסייעתא דשמיא, בתחילת כל שלב חדש והתקדמות זכיתי
לשליח משמיא שדרבן אותי לא לעצור, רק להמשיך. כך למשל,
זכור לטוב ידידי הרה"ג דוד דירנפלד שליט"א, שבתחילת המחזור
אחרי כארבעה חודשי לימוד הציג לי שאגש למבחן המסכם
הראשון על 120 דף. למזלי, גם לשמע תגובתי שזה מדי גדול עלי,
לא נסוג והתפלא בקול; כיצד תיתן להזדמנות שכזה לחמוק מידך?
כך שבזכותו הרגשתי חובה להשתתף..."

"המבחנים נתנו לי סיפוק אדיר, עד ש'התמכרתי' ברוך השם לטעם
המתוק והסיפוק של ידיעת החומר. כך, למבחן הבא כבר לא הייתי

גם מי שחושב שאינו יכול להגיע להישגים גדולים כמו להבחן על כל הש"ס כולו ממש, בכל זאת למה לא להתחיל? הרי לא תפסיד מזה כלום. לדעת חצי ש"ס או רבע

לקראת המבחן של סוף תשרי (כמובן שניכר הבדל בין מה שחזרתי בחצי השנה האחרונה לבין החצי שלא חזרתי עליו כעת, אך לדעת זו הדרך למי שאין לו הזמן להשקיע כל כך בתכנית זו).

כולם רוצים להצליח, מה עושים אם לא מצליחים?

"כבר אמר שלמה בחכמתו 'טובים השניים מן האחד... כי אם יפלו, האחד יקום את חברו'. כשנמנים בתוך קבוצה ויש תמיכה, כמו הרעיון המבורך שעשו עכשיו בכינוסי 'לפאר ולרומם' בגיבוש כלל הלומדים שהשקיעו ונבחנו במבחן המסכם על המאה ועשרים דף הראשונים; או כשמשתפים את בני המשפחה, כל זה מועיל ונותן הרבה כח להמשך הדרך. בנוסף בל נשכח: כשיש לך 'יעד' ואתה יודע שזו הדרך ואנשים אחרים עושים את זה ומצליחים - אתה

מתאמץ ומתעקש, וכבר הובטחנו מפי חז"ל יגעת ומצאת תאמין! "לצד זה, הסיפוק האדיר לא נותן ליפול. אישית", מציין הוא בכנות, "לצערי עדיין אינני 'ש"ס איד', אבל אני יודע שהפכתי להיות עם הארץ יותר קטן ב"ה, ואני מרגיש שאני בדרך הנכונה. כך, שאף אם לא מצליחים לדעת את הש"ס ממש במחזור אחד, אז בסייעתא דשמיא אחר המחזור השני וודאי יכולים כבר יותר".

לסיום מציין ר' חיים שאול בסיפוק ובשמחה.

"זכינו ובעירנו אשדוד נפתח השנה, עם התחלת המחזור החדש, ע"י ידידנו הרה"ג דוד דירנפלד שליט"א כולל 'קניין ש"ס', אשר כשמו כן הוא - הלומדים משקיעים שעות-על-גבי-שעות לזכות לדעת את הש"ס, באמצעות מסגרת מבחני 'דרשו', כשהכולל בנוי בצורה מיוחדת המסייעת במאוד-מאוד להצליח;

"בכל יום ישנו 'מבחן סיכום' על הלימוד היומי, בכל שבוע יש 'מבחן מסכם', ובנוסף יש סדרי לימוד וחזרות נוספות שלא בשעת הכולל למבחן המסכם על מאה ועשרים דף. כך, זה מכבר התחילו לשנן ולחזור בסדר מיוחד לקראת המבחן הראשון ב'קניין ש"ס' על כ-270 דפי הגמרא הראשונים, שיתקיים בסייעתא דשמיא אחר חג הסוכות תשפ"א.

"ברוך השם", מסיים הוא בהתלהבות, "נראה בחוש גם בכולל וגם מכלל התגובות שאני שומע מחברים שהצטרפו לשינון הש"ס, שהדבר ישים ומציאותי, כשכל מי שמשקיע כסדר בסיכום הלימוד, ואחר כך בשינון וחזרות, זוכה ורואה הצלחה בלימודיו. הרבה הצלחה!"

השבת המאושר בחיי, בו נבחנו על כל הש"ס כולו בפעם אחת".

מהי התועלת במבחנים הגדולים האלו?

"בראש ובראשונה", הוא מקדים, "אולי לא מתאים שאני אומר זאת, אך נראה לי שהאמת צריכה להיאמר: ידיעת התורה היא חיוב על כל ישראל. מהפסוק 'ושנתם לבניך' על החיוב ללמוד תורה, דרשו חז"ל, וישננתם - שיהיו דברי תורה מחודדים בפך, שאם ישאלך אדם אל תגמגם אלא תאמר לו מיד..."

"אם כן מהי בכלל השאלה 'מה התועלת?!' הרי רק כך זוכים להגשים את השאיפה של כל יהודי 'לדעת את הש"ס'. אמנם, האמת היא, שגם מי שחושב שאינו יכול להגיע להישגים גדולים כמו להבחן על כל הש"ס כולו ממש, בכל זאת למה לא להתחיל? הרי לא תפסיד מזה כלום. לדעת חצי ש"ס או רבע, או סדר שלם, זה בהחלט משהו אדיר בכל קנה מידה.

"אך ישנה עוד נקודה, שהיא חשובה וגדולה כשלעצמה. כל מי שזוכה ומצטרף ל'קניין ש"ס', מאות השעות ה'מיוזמות' בכל חודש תשרי, בהפסקות וכדומה, ואף במהלך 'מכירת המצוות' וכדומה; וכן בחודש ניסן בהם יש 'בין הזמנים' בכללים, עם כל העזרה בבית החשובה עד למאוד - ברגע שיודעים שיש מבחן בסוף החודש, זה עוזר מאוד שהזמן לא 'מרח' על הא ועל דא ללא תועלת. החודשים הנ"ל נעשים כולם 'מלאים בתורה ובמצוות', 'בילכו מחיל אל חיל' - מניקיון וחיידוש הבית לפסח לחידוש ורענון מסכתא, מבניית הסוכה לחזרה על מסכת סוכה".

איך מצליחים להבחן במבחן אחד על כל הש"ס? שאלנו את השאלה הכי נשאלת.

"אין לי על זה תשובה מדויקת", הוא עונה בענוות-חן, כשהוא מבאר: "כל אדם עם ה'ושנתם' שלו, אך בהחלט יתכן שמה שעזר לי יעזור גם לאחרים, לכן שאשתדל להעביר מה שראיתי אצלי מנסיוני.

"א. סיכום הלימוד. בשעת הלימוד לסכם כל הנלמד, אם לא עושים כך, כשחוזרים על הדף אחר תקופה, הרי בראש עולה כמין שלט מהבהב 'כאן יש בלגן'... אך אם סיכמת את הלימוד מיד לאחר הלימוד, הדבר עומד בראש מסודר. בנוסף, הרי הסיכום מאמץ את המוח (וזה אחת מהסיבות שאנשים מתרשלים בוה...) ואז הלימוד מקוטלג ומסודר במוח כחשוב ביותר.

"ב. חזרה שבועית וחודשית. החזרות בשבוע/בחודש הראשון נחוצות מאד להמשך הדרך, כי כמה שהדבר נכנס ועומד יותר ברור בראש, אפשר בהרבה יותר קלות לחזור ולזכור בהמשך הדרך.

"ג. החזרה לפני מבחן 'קניין ש"ס'. במשך כל ימי השנה אני מקדיש כשעתיים לחזור מסודר ברוגע יחסית וביסודיות, וזה לדעתי הבסיס להצליח - לחזור כל הזמן ברוגע, ולקלוט את הלימוד. בנוסף, בימים האחרונים ממש נהגתי לעבור שוב על כל החומר.

"הסדר הנ"ל", מבקש הוא להדגיש, "היה טוב בשנים הראשונות, כשמדובר היה במבחן על כאלף דף וכדומה. אכן בהמשך כבר לא הייתי מספיק לחזור על כל החומר לפני כל מבחן במשך חצי-שנה וכן בחזרה המהירה, על כן חילקתי את החומר: חצי חזרתי בימי החורף לקראת המבחן של סוף ניסן, והחלק השני הייתי חוזר בקיץ

לשליחת תגובות לכותב המאמר: a0533185209@gmail.com

מופלג, מתמיד גדול. הצעקות שצעק לא באו מהגוף, אלא הנשמה 'השבויה', היא זו הזועקת. ובכן, אותו צעיר מאילת הגיע לירושלים, ארחנו אותו בשבת, לקחת אותו לשיחה ובקשתי לשמוע מה כואב לו. הוא סיפר שהוא כועס על ההורים ששינו את דרכם. דיברתי איתו באריכות. בסופו של דבר, הוא חזר הבייתה, לקח את חפציו והגיע לכאן לישיבה. גם אחותו הלכה לאחת המדרשות, ושניהם דבקו בתורה ובמצוות, עד כדי כך שהם כבר לא סמכו על הוריהם... הם היו מגיעים הבייתה, ואומרים כי הכשרות שההורים משתמשים אינה מקובלת עליהם, וההורים התקשרו לבקש לשוחח עם הבן, שלא יהיה 'קיצוני' מדי... כיום הוא תלמיד חכם ידוע בצפון, מרביץ תורה ומחזיר בתשובה.

(מתוך הספר 'משכני אחרך')

יום אחד ביקש הבן מההורים, שיאפשרו לו לפגוש את האדם שגרם לשינוי הגדול בחייהם, ורצונו לדבר עמו דברים חריפים. ההורים סיפרו לי שהבן עומד להגיע אלי, ובקשו ממני מחילה מראש, אם הוא ידבר דברים לא ראויים. אמרתי להם שאני כבר רגיל גם לצעקות ולגיזופים, וזה בסדר. פעם מסרתי הרצאה בנתיבות, ובאמצעה קם אחד הנוכחים והחל לצעוק לעברי שכל הדברים שאני אומר הם שטויות, ועוד כל מיני אמירות לא ראויות. הנוכחים באולם כמעט ורצו 'לקרוע אותו לגזרים', אבל אני אמרתי לו שיבוא לשבת לידי, ולאחר שאסיים את ההרצאה אשמח להשיב לו על כל שאלה שישאל. הוא הסכים לכך, ישב בשקט עד גמר ההרצאה, ולאחר שסיימתי אמר בלחש שהוא מתנצל על הצעקות, ויש לו כמה שאלות קטנות לשאול, אבל הוא יעשה זאת בארבע עיניים. היהודי הזה הוא כיום תלמיד חכם

המשך מעמוד 3 | הגה"צ רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל

נתחיל 'לעשות משהו!' נגלה רצון לטאטא את 'ערימות השלג' שהצטברו לנו על הלב! הבה נקבל על עצמנו איזושהי קבלה קטנה שאיתה נוכל לבוא ליום הדין!". רבותי!

שכל אחד ואחד יקבל על עצמו איזושהי קבלה. את הקבלה שהציע הרב שך. את הקבלה שהציע הרב לפקוביץ. ומי שכבר, ב"ה, שומר על קבלות אלו - יראה להוסיף להתחזק, ולקבל על עצמו קבלה נוספת. העיקר שנבוא עם "משהו ביד", שנוכל לבקש מהקב"ה: "כתבנו בספר החיים למענך אלוקים חיים".

[מתוך 'דורש טוב']

כח אליו. מאידך גיסא, לא היה להם, כמובן, כל רצון לקבל קנס... מה עשו? כל אימת שראו את הפקח מתקרב, היו ממהרים ונוטלים את המטאטא ביד... שהפקח יראה אותם עם מטאטא ביד... כביכול עומדים הם לפנות עתה את השלג... אבל היה שם בעל בית אחד שנשאר לעמוד ולקרוא עיתון... והפקח רשם לו קנס. שאל אותו האיש: "האם אינך רואה שאצל כולם השלג נערם ואיננו מפונה? מדוע רשמת דווקא לי קנס?" השיב לו הפקח: "כולם, לכל הפחות, נטלו את המטאטא ביד. זה מראה שיש להם נכונות לעבוד. אתה - אפילו את זה לא עשית!". וכאן זעק המשגיח: "הבה, לכל הפחות, ניקח את המטאטא ביד!

המשך מעמוד 5 | הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א

החלונות, את השולחן נכסה במפה, את הכיסאות נעמיד בסמיכות לשולחן, אבל זאת אנו מחוייבים: להכין לכה"פ כסא אחד שלם, כדי שיוכל המלך לישיב עליו, ובזה לא יועילו לנו כל מיני תיקונים למראית העין, שהרי המלך יתיישב עליו בפועל ומסוכן הוא ליפול ממנו. והנמשל פשוט, הקב"ה בא לשכון בתוכנו בעשרת ימי תשובה - בהמצאו, והוא מודיע אותנו על כך ל' יום קודם - מר"ח אלול. אמנם, פעמים הרבה שומעים אנו קול בקרב המחנה, וכי אוכל לתקן את עצמי בחודש זה, עד תכלית המעלות והמידות? תשובתו: לא! אין הקב"ה דורש ומבקש ממך בשלושים יום אלו לעלות לרקיע השביעי, רק לראות מה יש בידך לעשות בל' יום, מה תוכל לתקן בהם, לכה"פ כסא אחד, ואכן, אם מתקן עצמו לכה"פ בענין אחד - מילא בזה אחר רצון המלך, ובוודאי יכתב ויחתם לאלתר לחיים טובים ושלוש!

(באר הפרשה - כי תצא תשע"ט)

אבקש משכנינו הלוואה מכובדת, ובמעוות שיתקבלו נשלם על כל אלו ההוצאות", אמרה לו האשה: "וכי תקח על עצמך לשלם חובות במשך שלושים שנה, עבור מחצית השעה שהמלך מבקר באהלינו? ומה בכך שהמלך יראה את צורת חיינו היום יומיים (טאג טעגלעכע לעבן)?".

א"ל בעה"ב: "זאת הייתי אומר אם המלך היה מגיע הנה בפתע פתאום, לא כן, כאשר שלח להודיענו זה כשלושים יום בטרם יבוא אלינו, בוודאי כוונתו שנתקן ונכשיר את הבית כראוי לבוא המלך אליו". אמרה לו האשה: "לא ולא! גם המלך יודע היטב כי דלים ורשים אנו, גם הוא מכיר במצב העם של השדות, ולא הודיע קודם בואו אלא מכיוון שהוא רוצה לראות מה יש בכוחנו להכין בתוך ל' יום".

ישבו וטיכסו עצה, עד שהחליטו: את כתלי הבית נכסה בסדינים לבנים, על החלונות נעמיד ציורים נאים אשר יכסו את שברי

נס ליחו, ולא היה בכוחו לעבור על פני כל בתי העיירה לדפוק על התריסים, החליטו טובי העיר להקל מעליו, והכריזו שעל כל בני העיר ללא יוצא מן הכלל לפרק את תריסי חלונותיהם, ולהביאם לבית המדרש הגדול, שם ישב השמש בניחותא באשמורת כל בוקר, ידפוק על התריסים בזה אחר זה בנחת ובקלות, ולא יצטרך לסבב ברחובות העיר בקושי. וכך הווי, בית המדרש התמלא תריסים במקום המתפללים שנשארו ישנים במיטותיהם... השמש ישב שם, כשבידו האחת הסליחות ובידו השניה מקיש בניחותא על התריסים, תוך שגונח ומתחרט עמוקות על טירחתו שבכל השנים, איך לא חשב גם אז על עצה טובה שכזו...

מעבר לבדיחותא, טמון במעשה נקישה עזה על פתחי לבבנו, היא 'הנקישה של אלול' אותה יש להקיש ולהשמיע לא רק בבית המדרש, אלא בראש ובראשונה יש להשמיע על התריסים שבבית. ואדרבה, ע"י הנקישה על חלונות הבית, בבדק בית אמינית ואיתנה, בין אדם לקונו ולחבירו גם יחד, אז נרגיש את הנקישה גם בבית המדרש. אם נסגור היטב את התריסים בבית מפני חיצוניות הרחוב שלא תחדור לבתינו פנימה, נחוש את האלול גם בבית המדרש...

אלול הוא הזמן הנכון לחשבון הנפש, להפסיק, לעצור את מרוץ החיים, לעשות בדק הבית ולתקן את התריסים, ואז יזכה שרגליו מוליכות אותו לבית הכנסת לתורה, לתפילה ולסליחות!
שטייט אויף צו סליחות!

בדברי רשות, שלא לקדש עצמו במותר לו, אלא להיותו נבל ברשות התורה, ששם 'לפתח חטאת רובץ', להפילו לבאר שחת ולהכשילו באסורות. לכן ציוותה התורה לצאת נגד היצה"ר בדברי הרשות, אז מובטח לו: 'ונתנו ה' אלוקיך' - את היצה"ר - 'בידך' - שתנצחהו לבל ישלוט בך בשאר האיסורים (עיין רמב"ן ריש קדושים), ובהכי יזכה לשלימות ה'בין האדם למקום'.

גם בין אדם לחבירו מצאנו בפסוק זה, ובהקדם קושיית ה'שם משמואל', שמקשה למה נקט הכתוב בלשון יחיד 'כי תצא', 'ונתנו בידך', אלא להודיעך כי כח השבי והניצחון הוא ע"י האחדות, כאיש אחד בלב אחד באחדות הגמור, כי כאשר בני"מ מאוחדים כאחד, יפלו אויביהם לפניהם. והאחדות היא השלימות של 'בין אדם לחבירו'. הרי לפנינו הנוסחא לנצחון במלחמת היצר - השלימות בין אדם למקום ובין האדם לחבירו - 'אני לדודי ודודי לי', וכדאמרן שיזכה לה האדם ע"י לימוד התורה.

עורו נא, התעוררו נא

בימים ההם בזמן הזה של חודש אלול, היה מנהג אבותינו בידנו, ששמש הקהל היה מסובב בין בתי העיר, דופק על תריסי החלונות לעורר את העם לאמירת סליחות בהשכמת הבוקר, ומכריז בקול רעש גדול: 'שטייט אויף צו סליחות'. מסופר בבדיחותא על השמש של חלם, שלעת זקנותו כשכבר

ונסיים בדברי מרן ה'חזון איש' ז"ע, לתלמיד שהביע את חרדתו על כך שבזמן פרעות הערבים בשנת תש"ו, לא עובר יום בלי קרבנות יהודים: "מדוע אינך מזדעזע כל כך מכך שאלפים ורבבות ילדי ישראל מתחנכים בחינוך חופשי, ונפשם נרצחת בכך? והרי זו רציחה המונית ומזעזעת יותר מרציחת הערבים, שאינה פוגעת בהמונים אלא ביחידים.... מדוע, אם כן, הנך מזדעזע מזה ולא מזה? הלא אמרו חז"ל: 'גדול המחטיאו יותר מן ההורגו!'".

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

שאינם שומרים תורה ומצוות, וכך אמר להם: "כשהגרמנים ימ"ש באו עלינו להשמיד את גופינו - לא יכולנו לעשות מאומה כנגדם, אך כשעוזבי התורה באים, חלילה, להשמיד את נפשנו היהודית - נצא ונלחם בהם מלחמת חורמה, כי הרי 'גדול המחטיאו יותר מן ההורגו!'".

והוסיף: "מצינו בתורה הקדושה שני כתובים שלכאורה סותרים זה את זה: בקריעת ים סוף כתוב: 'ה' ילחם לכם', ובמלחמת עמלק כתוב: 'צא הלחם בעמלק', במה שונים שתי המלחמות? מדוע במלחמת עמלק נצטוו להילחם ואילו מול המצריים נצטוו להחריש? "אלא, במצרים היתה סכנה על הגוף, בזה יש לבטוח בקב"ה שיצילם בדרכו, אבל מלחמת עמלק היתה מלחמה רוחנית, במלחמה כזו אין להחריש, צריך לצאת ולהילחם!"

קבל את גליון 'לקראת שבת' ישירות למייל

שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

- ◆ האם מותר לאפות ביום טוב חלות טריות כשיש בבית חלות מערב יום טוב?
- ◆ באיזה מקרה אסור להוציא ביום טוב חתיכת עץ מתוך ערימת עצים?
- ◆ האם חובה לשרוף את ה'חלה' לאחר הפרשתה?

נחלקו הפוסקים אם מותר לכבות אש ביום טוב כדי שחומר הבעירה שלה יוכל לשמש להבערתה בהמשך היום לצורך אוכל נפש.

• בנוגע לחלק מהמלאכות שהותרו ביום טוב לצורך 'אוכל נפש', נאמר הכלל: "מתוך שהותרה לצורך אוכל נפש, הותרה גם שלא לצורך". ונחלקו ראשונים אם כלל זה נאמר גם בנוגע למלאכת 'המכבה'.

מהלכות 'מתנות כהונה' בזמן הזה

• בזמן הזה, שכולנו 'טמאי מתים', וממילא גם ה'חלה' שאנו מפרישים טמאה היא - מצוה לשרוף את החלה. ולכן, בזמן הזה, אין מפרישים חלה בשיעורים אלו שקבעו חז"ל להפרשת חלה טהורה, אלא מפרישים רק 'משהו' מהבצק. אולם, מנהג בני אשכנז להפריש לכתחילה 'כזית'. ובהפרשת חלה מְסַפֵּק - אף למנהג בני אשכנז ניתן להפריש פחות מכזית.

• שני בצקים, או שני מאפים, שאין בכל אחד מהם שיעור חלה, אך בשניהם יחד יש שיעור חלה - ניתן לצרפם יחד ולחייבם בהפרשת חלה, על ידי הנחתם בכלי אחד.

• השוחט בהמה טהורה (בארץ ישראל, והיו שהידרו לעשות זאת גם בחוץ לארץ), צריך לתת לכהן את הזרוע, שהיא הרגל הקדמית הימנית, הלחיים, והקיבה. והבהמה מותרת באכילה גם לפני נתינתן.

• דין 'ביטול ברוב' באיסור דאורייתא, אינו אלא בדיעבד, כלומר, שהתערב האיסור בהיתר מאליו, אך אסור לערובם בידיים. דין זה נקרא: "אין מבטלים איסור לכתחילה". ובאיסור דרבנן - נחלקו הפוסקים אם מותר לבטלו בידיים; אך במקרה שההנאה הייעודית מהחלק של האיסור המעורב בתערובת, מגיעה אל האדם לאחר שהאיסור כבר כלה - מותר לכל הדעות לבטלו בידיים.

מהלכות מלאכת 'אוכל נפש' ביום טוב

• מי שיש ברשותו חלות ליום טוב, ומעונין בפת חמה - רשאי לאפות חלות נוספות ביום טוב. וכמו כן, אף מי שיש ברשותו חלות טריות - אם הוא מעונין בחלות ממין אחר של דגן, מותר לו לאפותן.

• מותר לחמם מים במיחם גדול ביום טוב, אף כשהוא דורש חימום מים בכמות גדולה; ובתנאי שאכן הכמות הגדולה של המים נצרכת, או שאין אפשרות לחמם במיחם קטן.

• מלאכה לצורך 'מכשירי אוכל נפש', מותרת ביום טוב רק כשלא היה ניתן לעשותה בערב יום טוב, דהיינו שלא היה ידוע כי יש צורך בעשיית מלאכה זו, או שלא היה זמן די הצורך לעשיית המלאכה.

• מותר לטלטל מוקצה ביום טוב לצורך אוכל נפש, ולצורך מכשירי אוכל נפש. אולם, במידה וניתן לטלטל את המוקצה בטלטול 'מן הצד', יש לעשות כן, ולא לטלטלו בידים.

• בנוגע למלאכות שהותרו ביום טוב לצורך 'אוכל נפש', במקומות מסוימים מצאנו שמוותר לעשותן אף במקרה שניתן לקבל תוצאה זהה גם ללא עשיית מלאכה. ומאידך, במקומות אחרים מצאנו שהחמירו אף באיסורים דרבנן, שלא לעשותם כאשר ניתן להגיע לאותה התוצאה בלעדיהם.

• מלאכת 'הוצאה' - העברה מרשות הרבים לרשות היחיד, ולהיפך, ו'טלטול' ברשות הרבים - מותרת ביום טוב אף שלא לצורך 'אוכל נפש', אבל שלא לצורך יום טוב כלל, אסורה.

מהלכות הבערת אש וכיבוי ביום טוב

• המבעיר אש ביום טוב, לצורך בישול, חימום, וכדומה, ונזקק לחתיכת עץ דקה וארוכה כדי לחתות בגחלים, עליו לברור בערב יום טוב את חתיכת העץ המתאימה, ולייעדה לכך; משום שביום טוב עצמו אסור לעשות כן.

• מלאכת 'המכבה' מותרת ביום טוב לצורך 'אוכל נפש', אך